Lodzer Tageblat № 128

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פרייז 15 גראשען

לאָדזער טאָגעבלאַט

היינט 6 זייטען

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16.
טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אַדמיניסטראַציע 100-47.

דאָנערשטאָג, פּ׳ בהעלותך י״ט סיון תרצ״א

4 czerwca 1931 r.

24-טער יאָהרגאַנג

צו די וואַהלען צום 17 ציוניסטישן קאָנגרעס

די וואַהל-קאָמיסיע טיילט מיט:

די וואַהלען צום 17-טען ציוניסטישן קאָנגרעס קימען פאַר זונטאַג דעם 7-טען יוני פון 8 פריה ביז 9 אָוועגד אָהן אונטערברעכונג אין לאָקאַל פון דער וואַהל-קאָמיסיע, שרודמיעסקאַ № 29 (צעגעלניאַנאַ 4).

וואַהל-רעכט האָבען אַלע שקל-צאָהלער פון 18 יאָהר אָן, וועלכע האָבען אויסגעקויפט דעם שקל פאַר'ן יאָהר תרצ״א און זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען אין די וועהלער-רשימות.

יעדער וועהלער מוז מיטברענגען דעם שקל.

די וואַהל-קאָמיסיע.

אונפּאַרטייאישע רעליגיעזע יודען!

מיר פאָדערן אויף אונזערע מיטגלידער און סימפּאַטיקער, וועלכע זענען **בע'עולהט געוואָרען בייַ די וואַהלען צו דער יודישער קהלה,** וועלכע זענען פאָרגעקומען דעם פערגאַנגענעם מיטוואָך, ד. 27.5, זיך צו מעלדען היינט דאָנערשטאָג, דעם 4 יוני, אַ גאַנצען טאָג ביז 9 אין אָוועָנד אין אונזער לאָקאַל, פּיעטריקאָווער № 82 מיט דרך-ארץ

פערוואַלטונג פון פעראיין פון פעראייניגטע אונפּאַרטייאישע רעליגיעזע יודען אין לאָדז א. נ. „כנסת ישראל“.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 48 יאָהר

ד״ר מעד. הוגא גאָלדבלאַט

די לויה קומט פאָר היינט דאָנערשטאָג, דעם 4 יוני, 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג פון טהרה-הויז, וועגען וואָס עס טיילט מיט די

פרוי, קינדער און פאַמיליע.

Z prawami gimnazjów państwowych

Gimnazjum Humanistyczne Męskie I. KACENELSONA

Śródmiejska 5, tel. 151-79 (dawniej Cegielniana 28)

די עקזאַמענס פאַר נייע שילער קומען פאָר. (לעקציאָנס-סיסטעם). מיט אָנמעלדונגען, זיך ווענדען אין קאַנצעלאַריע טאָג-טעגליך פון 9 ביז 2 פאָרמ. און פון 5 ביז 7 נאָכמ. אין דער פּרעבעל-שולע (גן-ילדים) ווערען אָנגענומען קינדער אין עלטער פון 4 יאָהר. אין די אנפאַנגס-קלאַסען – פון 6 יאָהר אָן.

די דירעקציע.

וואַרנונג.

היות ווי ס'געפינען זיך אין אומלויף 2 וועקסלען אויף 300 זלאָטיס: 1) 100 זל. צאהלבאַר 30.6 1931, 2) 200 זל. 15.7-31. ביידע וועקסלען זענען אויסגעשטעלט געוואָרען דורך דער פירמע Fabryka Pończoch „Fortuna“ אונטערגעשריבען ס. האָפמאַן. מאַך איך אויפמערקזאַם, אַז די אויבענדערמאָהנטע וועקסלען זענען אויסגענאַרט געוואָרען דורך ה׳ לעווינסקי, מיעלטשאַרסקעגאָ שקאָלנאַ 30 (אַלענט. פון אַ פערזיכערונגס-געזעלשאַפט). איך ערקלער זיי דעריבער פאַר אונגילטיג. אַלע פעראינטערעסירטע פערזאָנען בנוגע איינצעלהייטען וועגען דער דאָזיגער אַנגעלעגענהייט קען מען זיך מיט מיר פערזענליך פערשטענדיגען אויף נאָווע-טאַרגאָווע № 14 ביי האָפמאַן.

הרינו מביעים בזה את צערנו על מות היהודי הלאומי המסור לרעיוננו

ד״ר ה. גולדבלט ז״ל

ואנו משתתפים בצער משפחתו המתאבלת
בבנין ארץ ישראל ינוחמו!

ועד ההסתדרות הציונית בלודז
ועד „קרן היסוד“ בלודז

די לייטונג פון ערשטע אָרטאָדאָקסישען לעהר-אַנשטאַלט

„דרכי-נעם“

פון גרשון אלי׳ ליסס אין לאָדז

ערשטע „דרכי נעם“ קילינסקיעגאָ 50 טעלעפאָן 215-76
צווייטע „דרכי נעם“ אַלעע 1טער מאַי 20, טעל. 200-43

מאַכט בעקאַנט, אַז אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון דער מאַכט מוזען אין משך פון חדש מאַי אדורכגעפירט ווערען די איינשרייבונגען פון תלמידים פאַר אונזערע

לעהר-אַנשטאַלטען

וועלכע זענען ווי בעוואוסט איינגעאָרדענט ערשט-קלאַסיג אין אַלע הינזיכטען, אויך ווערען שוין אָנגענומען תלמידים-אָנפענגער אין אונזערע

גן-ילדים'ס

וואָס ווערען געפיהרט דורך ספּעציאַליסטען-פעדאַגאָגען-ערציהער. עס ווערט יעצט אויך פערגרעסערט און פערברייטערט די

מתיבתא לתלמוד ולהוראה

עס וועט טעטיג זיין אַ מתיבתא א׳ ב׳ און ג׳ ביי דער מיטווירקונג פון בעוואוסטע בעלי-הוראה. גלייכצייטיג זענען מיר מודיע, אַז די

8-קלאַסיגע גימנאַזיאַל-קורסען

קאָנצענטרירט דורכ'ן קוראַטאָריום, ווערען יעצט פערגרעסערט, עס וועלען טעטיג זיין די קלאַסען IV, V און VI. אונטער דער לייטונג פון בעקאַנטע גימנאַזיאַל פּראָפעסאָרען, אויך מאַכען מיר בעקאַנט, אַז דער

פּענסיאָן

פאַר תלמידים פון דער פרעמד, ווערט ראָאָרגאַניזירט, און וועט זיין אין אַ ספּעציעלען לאָקאַל אונטער דער לייטונג פון אַן אַנגאַזשירטען פאַכמאַן ספּעציאַליסט, אויך ווערט פאַר אונזערע תלמידים איינגעאָרדנט אַן ערשטקלאַסיגע

זומער-קאָלאָניע

אין אַ פּרעכטיגער געזונדע וואַלד-געגענד, וואו די תלמידים וועלען זיך געפינען אין משך פון דער וואַקאַציע אונטער זאָרגפעלטיגער אויפזיכט.

איינשרייבונגען ווערן אָנגענומען טעגליך פון 9–1 פאָרמ. און 4–7 נ״מ

די לייטונג.

זאַל פילהאַרמאָניע

היינט, דאָנערשטאָג 8.30 אָוו. וועט האַלטען אַ רעפעראַט ה׳

אינזש. ר. שטריקער (ווין)

געוו. פיהרער פון „על המשמר“ א. ד. ט.

פאַרוואָס בין איך געוואָרען אַ רעוויזיאָניסט?

בילעטען צום פּרייז פון 50 גר. ביז 3 זל. אין קאַסע פון „פילהאַרמאָניע“

אחרי מחלה כבדה וממושכה שבקה חיים לכל חי בשנת 69 לימי חיי׳ האשה החשובה והצנועה

ב״ע שרה דזיאלאָווסקי

אשת ר׳ מנחם יהודה ז״ל הנקרא ר׳ מענדיל

ההלוי׳ היתה ביום ד׳ י״ח סיון תרצ״א בשעה 6 אחה״צ מבית האבל רחוב פאָמאָרסקאָ 41 a

השרויים בצער עמוק ובאבל קודר: **משפחתה המתאבלת**

אַכטונג שטעפּער-מייסטער!

היינט דאָנערשטאָג, פּינקטלין 8 אָוו. קומט פאָר די פאָרטזעצונג פון דער

אַלגעמיינער פערזאַמלונג

צוליב דעם פערצווייפעלטען מצב אין פאַך האָט די האַנדווערקער-קאַמער בעשלאָסען צו דעלעגירען איהר פאָרשטעהער, כדי צו רעגולירען די פאַך-לאַגע. אַלע שטעפּער ווערען געבעטען צו קומען.

די צעך-פערוואַלטונג.

אונזער פריינד דעם לייטער פון לאָדזער ציוויל-שטאַנד אַמט ה׳ י. ליבראַר, צוליב'ן טויט פון זיין ברודער

נ״ע ב. ליבראַר

דריקען מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל און ביילייד

ברידער אַדאָלף און פּאַוועל ליפשיץ

Dr. med.

Gustawa Zand-Tenenbaumowa

פרויען און אקישעריע-קראַנקהייטען האָט זיך איבערגעטראָגען

אויף פּיעטריקאָווער 109

טעלעפאָן 220-25

נעמט אָן פון 12 ביז 1 און פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

Dr. Wołkowyski

ציגעלניאַנאַ 4

פריער (הציגעלניאַנאַ 36)

טעלעפאָן 216-90

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע. אַלע-אַרט אַנאַליזע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַלען.

נעמט אָן פון 9–2, און פון 5–9 אָוועָנד, בעזונדער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

אַכטונג איינוואוינער פון שייבלערס ראַיאָן

אין מיין לאַנגיעהריגען בעוואוסטען רעסטאָראַן גיב איך ארויס טעגליך פון 12—4 אַ זייגער

שמאַקהאַפטע היימישע **מיטאָגען, אווענדברויטען**

צו די ביליגסטע פרייזען קומט און איבערצייגט אייך

מיט אַכטונג: **שמואל שרויסמאַן**

גלובנאַ 63

אַ פּראַנט-שטוב

אין בעסטען צענטרום פון שטאָט פון זאָפאָרט איבערצוגעבען. צו ערפאָהרען אין אַדמיניסטראַציע פון „לאָדזער טאָגעבלאַט“ אונטער „B“

פלעגט די פיס

PEDICURE

S. Łódzki

Traugutta 5 (Krótka) m. 18, tel. 170-37

נעמט אָן פון 11—2 און פון 4–7 געוו. אַסיסטענט ביי מייסטער עלעמאַן (הינער-אויגען אַנשטאַלט אין לאָנדאָן) ספּעציאַליסט צו בעזייטיגען הינער-אויגען אָן האָרנהויט ווי אַריינגעוואַקסענע נעגעל אָהן שמערצען.

Dr. Niewiażski

ספּעציאַליסט

פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער-שוואַכע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען און עלעקטרא-טעראַפּיע אַנאַליזען. פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

אַנדזשעיאַ 5 טעל. 159-40

נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה, און פון 5–9 אָוו. זונטאָג פון ביז 1 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

Dr. A. Mazur

וסכאָדניאַ 65, טעל. 166-01

נעמט אָן פון 10–1.30 און פון 4–6 אָוונט.

דאָס קאָנצעסיאָנירטע עלעקטראָטעכנישע ביוראָ

פון מ. וואַלדמאַן

נעמט אָן ליכט- און קראַפט-אַנלאַגען צו מעסיגע פּרייזען. ביים טאַמבירערער נ. וואַלדמאַן,

וסכאָדניאַ 50

Dr. med.

Adam Bender

אינערליכע ספּעציעל האַרץ-קראַנקהייטען

נאַרוטאָוויטשאַ 30, טעל. 214-75

נעמט אָן פון 5 ביז 7 נאָכמ.

Dr. med. E. Reicher

ספּעציאַל אַרצט

פאַר מענער שוואַכע הויט האָר און וועגער.קראַנקהייטען דיאַטערמיע-בעהאַנדלונג און עלעקטראָ-טעראַפּיע

אַלודניאַוואַ 28 טעל. 201-93. נעמט אָן פון 11–1 פריה און פון 5–9 אָוו. זונטאָג פון 9–1 מיטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע לגזשניגע פּרייזען

שווערע באַהן-קאַטאַסטראָפע הינטער דעמבלין

4 מענשען אומגעקומען, 6 שווער פערוואונדעט געוואָרען

צוראַבירט פיל געשעפטען און וואַרען-הייזער אין בערלין בעת הונגער-אונרוהען

וואַרשאַ. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) געשטערן איז אויף ער סטאַציע גאַרוואָלין-פּילאַווע נעבען דעמבלין פאָרגעקומען אַ שרעקליכע אַהן-קאַטאַסטראָפע, וואָס האָט געקאָסט דאָס לעבען פון עטליכע מענשען.

אַ משא וואַגאָן האָט זיך צוזאַמענגעשטויסען מיט אַ מאַנעווירירענדיגען לאָ-אָמאָטיוו. ביידע לאָקאָמאָטיוען זענען צושמעטערט געוואָרען און 10 וואַגאָנען ...נען אַראָפּ פון די שינעס און שטאַרק בעשעדיגט געוואָרען. די וואַגאָנען זענען ...וועזן געלאָדענט מיט אַמוניציע און מיט ביר-פעסער פון דער פירמע האַבער-...ש. אין די וואַגאָנען זענען געשלאָפען עטליכע זעלנער און אַ בעאַמטער פון ...ער ברויערײַ. זיי זענען אַלע דער'הרג'עט געוואָרען שלאָפענדיגערהייט. 4 מענ-...ען זענען אומגעקומען און 6 זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען. די אויס-...אַרשונגס-קאָמיסיע, וואָס איז אָנגעקומען אויפ'ן אָרט האָט פעראָרדענט צו ...רעסטירען דעם באַהן-דיזשורנע פון גאַרוואָלין, גאַזשעראָווסקי, וועלכער איז ...ולדיג אין דער קאַטאַסטראָפע.

נייע הונגער-אונרוהען אין בערלין

בערלין, 3 יוני (מ) היינט זענען אין בערלין ווידעראַמאָל פאָרגעקומען אונרוהען. אין פיל פונקטען פון שטאָט זענען אַרבייטסלאָזע בעפאַלען שפּייז-און קאָלאָניאַל-קראָמען און זיי אויסגערויבט. עס זענען אויך אויסגעהאַקט און צוראַבירט געוואָרען עטליכע וואַרען-הייזער. ווערנטער אויך אַ יודיש וואַרען-הויז. בעת די פּאָליציי איז אָנגעקומען אויפ'ן אָרט, האָט זי שוין קיינעם נישט געטראָפען.

אויף איין אָרט זענען די אַרבייטסלאָזע נאָכ'ן ראַבירען אַנטלאָפען אויף אַ אויטאָמאָביל.

מיניסטער-ראַט טרעט-צו בעטראַכטען די פראַגע וועגען בויען דירות

וואַרשאַ, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט האָט דער מלוכה-פּרעזידענט אָפּגעהאַלטען אַ לענגערע קאָנפערענץ מיט פּרעמיער פּריסטאָר ווי מען שמועסט אין די פּאָליטישע קרייזען, זאָל צינויפגערופען ווערען אַ עקסטראַ-זיצונג פון עקאָנאָמישען קאָמיטעט ביים מיני'סטערן-ראַט, אויף וועלכער עס וועט בעהאַנדעלט ווערען די פראַגע וועגען בויען דירות.

סטאַזשינסקי געהט אין גראַבסקיס דרכים

רעדאַקטאָר פון די פּלענער פון גראַבסקי'ן

וואַרשאַ (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין אַ געשפּרעך מיט פּרעסע-פאָרשטעהער האָט דעפּ. ראָזמאַרין אויסגעדריקט זיין גרויסע אונצופרי-דענהייט מיט וויצע-מיניסטער סטאַזשינסקי'ס ווירטשאַפטליכע פּלענער. ער האָט געזאָגט, אַז סטאַזשינסקי געהט אין די דרכים פון גראַבסקי'ן און ווערט נע-לענקט פון אַנטיסעמיטישע מאָטיוון.

גראַנדיעזע אַנטי-יוד. דעמאָנסטראַציע אין מעקסיקא

העצע געגען יודישע הענדלער זיך איבערגעטראָגען אויך קיין קאָלומביא

ריזיגע דעמאָנסטראַציע אין מעקסיקא געגען די אויסלענדישע הענדלער

מעקסיקע, 3 יוני (יט"א) נעכטען זענען אין מעקסיקא פאָרגעקומען ... ערוואַרטעטע גרויסע דעמאָנסטראַציעס געגען די אויסלענדישע הענדלער. די ...עמאָנסטראַציע איז אַריבער רוהיג און עס איז נישט געלונגען זי צו פער-...אַנדלען אין אַנטי-יודישע העצע. דער פּרעזידענט פון מעקסיקא איז אַרויסגע-...רעטען מיט אַ רעדע. די יודישע געשעפטען זענען געווען בעוואַכט מיט ...אָליציי.

אַנטי-יודישע העצע זיך איבערגע-טראָגען קיין קאָלומביא

מעקסיקא, 3 יוני (ספּעציעל צום לאָדזשער טאָגעבלאַט) די דעמאָנ-...טראַציעס געגען די יודישע הענדלער האָבען דאָ שוין אויפגעהערט. דאַגעגען ...אָט זיך אָנגעהויבען אַ אַנטי-יודישע העצע אין קאָלומביא.

צו פעלין-רייזע פון פּראָפ. סאַמאָילאָוויטש צום צפון-פּאָל

מאָסקווע, (יט"א) „איזוועסטיא" ...ילט מיט, אַז פּראָפ. סאַמאָילאָוויטש ...אָט פערענדיגט אַלע פּאָרבערייטונגען ... זיין צעפּעלין-פליה צום צפון-פּאָל. ...ין רייזע וועט פּראָפ. סאַמאָילאָוויטש ...נהויבען אין בערלין דעם 20. יוני ... י. דער פליה וועט פאָרקומען אויפ'ן ...עג בערלין-לעניגראַד—אַרכאַנגעלסק ...פון-פּאָל.

...עריכט פון דער נאָוואָמייסקי-געזעלשאַפט

ירושלים (יט"א) „פּאַלעסטינע פּאָ-...טא קאָמפּאַני" (געזעלשאַפט פאַר דער ים-המלח-קאָנצעסיע) אונזש. נאָוואָמייס-סקי) פּערעפּענטליכט איהר ערשטען יאָהרעס-בעריכט וועגען די בוי-אַרבייטען אונג עקספּלואַטאַציע-אַרבייטען אויפ'ן ים-המלח. ווי עס איז צו זעהען פון דעם בע-ריכט, האָבען שוין די אַרבייטען פון דעם ערשטען יאָהר דערוויזען, דאָס די עקס-פּלואַטאַציע-שטחים זענען רייך אין שול-טען פּאָטאַס, בראָם און אַנדערע מינע-ראַלען. די ערשטע טראַנספּאָרטען אויס-געאַרבייטעטע פּאָטאַס-פּראָדוקטען וועלען געשיקט ווערען אויף די מערק פון ח"י. די הויפּטזעכליכע בעדינגונגען און די אַרבייטער-באַראַקען זענען צופרידענשטעלענ-דע. צווישען די יודישע און אַראַבישע אַרבייטער הערשען פריינדליכע בעציהונ-גען.

אַמעריקאַנער געריכט געגען ביל צו רעגיסטרירען די עמיגראַנטען

דעטרויט, 3 יוני (ימא) דאָס פּעדעראַל-געריכט האָט אויפגעפאָדערט דעם גובערנאַטאָר פון מיטשיגען דערוויל נישט צו פּראָמולגירען דעם ביל וועגען דער רעגיסטראַציע פון די עמיגראַנטען, ביז עס וועט נישט פעסטגע-שטעלט ווערען צי דער דאָזיגער ביל שטעהט נישט אין סתירה צו דער קאָנסטי-טוציע פון די פעראייניגטע שטאַטען.

בעזונדערס בעמיהט זיך די פּאַרלאַמענטאַרישע אָפּאָזיציע פון שטאַטס-פּאַרלאַמענט אין מיטשיגען אינגאַנצען צו אַנולירען דעם דאָזיגען ביל.

4 נאַציאָנאַל-יודישע דעפּוטאַטען אין רומענישען פּאַרלאַמענט

בוקאַרעסט, 4 יוני (יט"א) די נאַציאָנאַל יודישע ליסטע צום רומע-נישען פּאַרלאַמענט האָט בעקומען 4 מאַנדאַטען. ד"ר עבנער, ד"ר דיאַמאַנד, אַדוו. לאַנדאַו און ד"ר פישער.

וואַהל-בלאָק פון'ם אַרבייטענדען ארץ-ישראל

צום 17-טען ציוניסטישען קאָנגרעס

ליסטע 5

אַכטונג חברים!

אַלע חברים פון „התאחדות", „פּועלי-ציון", „החלוץ", „השומר - הצעיר", „גורדוניה", „פרייהייט", „החלוץ הצעיר" ווערען אויפגעפאָדערט אין משך פון היינטיגען טאָג זיך צו מעלדען אין זייערע אָרגאַניזאַציעס, בכדי זיך צו פערעגיסטרירען צו דער וואַהל-אַרבייט.

חברים שטעלט זיך אַלע צו דער אַרבייט!

דער וואַהל-קאָמיטעט
פון אַרבייטענדען ארץ-ישראל

אין משך פון נגבות

(ד) ביים לענטשיצער סוחר משה גו-מבערג האָבען גנבים אַרויסגעצויגען אַ פּאָרטפּעל מיט 840 זל., וועקסלען און דאָקומענטען.

פון קאַלמאַנ'ס רעסטאָראַן, בזשעזשי-נער 71, האָבען גנבים אַרויסגעגנב'עט משקאות פאַר 1070 זל.

מעשר-שטייער אין ארץ-ישראל פּערקלענערט אויף 20 פּראָצ.

ירושלים, 3 יוני (יט"א) נאָכ'ן אָנקומען פון הויך,קאָמיסאַר טשענסלאָר קיין ארץ-ישראל איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ ספּעציעלער נומער פון דער אָפּיציעלער „גאַזעט" מיט אַ נייער פעראָרדנונג וועגען פערקלענערן אויף 20 פּראָצענט דעם מעשר-שטייער. אויף מאַראַנצען-פּלאַנטאַציעס איז די פעראָרדנונג נישט חל.

מען רעכנט, אַז דער מעשר-שטייער וועט הייאָהר פערקלענערט ווערען ביז 50 פּראָצענט.

נייער פאָהר-פּלאַן פון די באַהנען

גילטיג פון 15. מאַי.

לאָדזשער פאַבריקס-וואָקזאַל

קומט אָן:

2,26	פון קאַליש (פערב. מיט וואַרשא)
4,15	" "
5,35	" "
6,55	" "
7,19	" "
7,34	" "
7,50	" "
8,37	" "
9,19	" טשענסטאָכאָוו
9,55	" קאַליש (מאָנטאָג און נאָך חגא)
10,27	" " (פערבינדונג מיט וואַרשא)
13,02	" "
14,47	" סקאַרזשיסק (פערב. וואַרשא)
16,10	" וואַרשא (מיט רעסטאָראַן-וואַגאָן)
17,37	" קאַליש (פערבינדונג וואַרשא)
19,59	" קאַליש
20,45	" וואַרשא
21,24	" קאַליש (בלויז אין חגא-טעג)
22,02	" "
22,52	" "
23,10	" סקאַרזשיסק
23,42	" קאַליש

פאָהרט אָפּ:

0,35	קיין קאַליש
1,45	" " (פערבינדונג מיט וואַרשא)
2,45	" " (פערב. טשענסטאָכאָוו)
5,50	" " (פערבינדונג וואַרשא)
6,50	" "
7,45	שנעלצוג קיין וואַרשא
9,02	קיין קאַליש (זונטאָג, חגא)
9,50	" סקאַרזשיסק
10,56	" קאַליש
11,35	" " (פערב. מיט וואַרשא)
13,58	" " (פערבינדונג וואַרשא)
15,05	" "
15,25	" סקאַרזשיסק
16,05	" קאַליש (פערבינדונג טשענ-סטאָכאָוו-קאַטאָוויץ)
16,55	" " (פערבינדונג וואַרשא)
17,50	" "
18,30	" " (פערבינדונג וואַרשא)
19,10	שנעלצוג קיין וואַרשא (מיט רע-סטאָראַן-וואַגאָן)
19,30	קיין קאַליש
20,20	" "
21,20	" " (פערבינדונג קאַטאָוויץ)
21,55	" " (פערבינדונג וואַרשא)

קאַלישער וואָקזאַל

קומט אָן:

0,21	פון פּויזען
1,00	" וואַרשא
3,39	שנעלצוג וואַרשא
3,43	" פון ווראָצלאַוו (דורך לעש-נאָ-אָסטראָוו)
4,17	פון קוטנאָ, פּלאָצק
4,49	" אָסטראָוו-ווירצלקאָס.
5,25	" הערבי גאָווע-קאַטאָוויץ (דורך זד.-וואָליאַ)
6,21	" קראָקאָ-קאַטאָוויץ
7,10	" לאָסק (אין וואָכענטעג)
7,30	שנעלציג פון פּויזען-בערלין
7,35	פון לאָוויטש
8,05	" קוטנאָ-גדיניע (פּלאָצק)
8,47	" אָסטראָוו-וויעלק.
9.15	" לעמבערג (שלאָף-וואַגאָן 3. קלאַס)
9,22	שנעלצוג פון וואַרשא
10,55	פון לאַסק (זונטאָג)
11,30	" וואַרשא
12,15	" פּויזען
12,52	" קוטנאָ-פּלאָצק
15,30	" לאָסק
17,54	" פּויזען
18,50	" קאַליש
19,40	" נאָווע-הערבי, טשענסטאָכאָוו (זד.-וואָליאַ)
19,45	" קוטנאָ-פּלאָצק
20,20	שנעלצוג בערלין-פּויזען
21,34	פון וואַרשא (שלאָף און רעסטאָראַן-וואַגאָן)
21,48	" לאָסק (פרייטאָג, שבת, זונטאָג, חגאות)
22,28	" קוטנאָ-פּלאָצק

פאָהרט אָפּ:

0,32	קיין קוטנאָ-פּלאָצק
0,42	" הערבי-נאָווע-קאַטאָוויץ (זד.-וואָליאַ)
1,18	" אָסטראָוו-לעשנאָ
2.47	שנעלצוג קיין ווראָצלאַוו (דורך אָסטראָוו)
3,51	שנעלצוג קיין וואַרשא
5,04	קיין וואַרשא
6,40	" פּויזען
7.38	שנעלצוג קיין וואַרשא
8,35	קיין קאַלושקי
9,05	" לאָסק (קאַלומני)
9,35	שנעלצוג קיין פּויזען
9,45	קיין קוטנאָ
11,45	" פּויזען
12,25	" קוטנאָ
13,10	שנעלצוג וואַרשא
13,40	קיין לאָסק
15,10	" פּויזען
15,20	" קוטנאָ-פּלאָצק
15,35	" לאָוויטש
17,40	" נאָווע-הערבי, טשענסטאָכאָוו
18,10	" וואַרשא
19,35	" אָסטראָוו-וויעלקאָפּ.
20,00	" לאָסק
20,25	" לאָוויטש
20,42	" לעמבערג (פּ: רבינדונג בוראַפּעשט)
21,42	שנעלצוג פּויזען-בערלין (שלאָף-וואַגאָן)
22.00	קוטנאָ (פּלאָצק) גדיניע
22,55	קיין קאַטאָוויץ-קראָקאָ

שטוינענדע סענסאַציאָנעלע געשיכטע

מיט'ן „קעניג" פון די לאָדזשער אַפּעריסטען

ער האָט אָנגע'שבורט אַ פּאָליציאַנט, זיך אָנגעטאָן אין זיינע מלבושים, געוואָרען אַ „אינספּעקטאָר" און, ווי אַזוי ער איז געוואָרען אַרעסטירט

(§) סוף מעריב איז, ווי מיר האָבען ...שטנעטייגלט, אַרעסטירט געוואָרען אַ פּי-...גער צפּערוסט, דער „קעניג" פון די ...ווינדלער, דוד צעדערבוים. דער דאָזי-...ער הברה-מאַן האָט הינטער זיך אַ שטיק ...ישע פערגאַנגענהייט און לויט זיינע ...אויפטאַנגען" האָט ער זיך אַריינגע-...אַסט אַלס „העלד" אין אַ העכסט סענ-...סאַציאָנעלען דראַמאַ. זיינע געוואַגטע ...אַנדלונגען און אייזערנע נערוון זענען ...אומפערגלייכליך.

...איינס פון צעדערבוימ'ס געוואַגטעסטע ...שטיקלעך איז געווען, ווי ער האָט אָנגע-...שבור'ט אַ פּאָליציאַנט, וואָס האָט איהם ...עהאַט געפיהרט אין תפיסה אַריין, קודם ...ל האָט ער פאַר'ן אויסגעגעבענעם פּראָג-...ען פערמישפּט'ט דעם פּאָליציאַנט'ס לעג-...יטימאַציע, דאַן האָט ער צוגע'גנב'עט ...עם פּאָליציאַנט זיין זייגער און צוזאַמען ...מיט איהם פּערפאָהרען אין „מעבלירטע ...צימערן". דאָ האָט ער דעם פּאָליציאַנט ...איבערגעלאָזט אויסצוניכטערן זיך, וואָס ...נאָך געמיטליך אַראָפּגענומען פון יענעם

זיין פּאָליציאַנטישען מונדיר. זיך אָנגעטאָן אַלס פּאָליציאַנט און אַזוי אַרויס אין גאַס, אַלס פּרטי פּאַטראָל.

צופעליג האָט צעדערבוים'ן בעמערקט אַ פּאָליציי-פונקציאָנאַר און איהם פּער-האַלטען. ס'האָט זיך דאַן שוין נישט אויס געגעבען צו אַנטלויפען. ער איז געזעסען 2 חדשים אין תפיסה אויף קאָפּערניקאַ-גאַס, נאָכדעם איז ער אַרויס אויף פרייהייט. זיין בעפרייאונג האָט דער הברה-מאַן ווי-דער געשיקט אויסגענוצט פאַר אַ נייעם שווינדעל. אין תפיסה האָט ער זיך. געמ-לוך, געהאַט בעקענט מיט אַ געוועזענעם פּאָסט-בעאַמטען, וועלכער איז אַריינגע-פאַלען אין יושב בסתר צוליב דעפּראַ-דאַציעס. דער דאָזיגער פּאָסט-בעאַמטער, אַ געוויסער סאַבמשינסקי האָט אין תפי-סה צעדערבוים'ען בעקענט מיט זיין בר-הת צעציליאַ וועסאָלאָווסקא פון זשגאַזשסקע גאַס 14.

אָט די בעקאַנטשאַפט האָט צעדער-בוים אויסגענוצט.

בעפרייט ווערענדיג פון תפיסה, איז ער אוועק צו וועסאָלאָווסקא'ן און איהר ערקלערט, אַז סאַבמשינסקי האָט געבעטען, זי זאָל שיקען מיט צעדערבוים'ען, וועלכער איז נאָר אויף 2 טעג אַרויס אויף דער פריי און פאָהרט אין פּויזען. די בלה האָט זיך דערפרעהט און זי איז באַלד געלאָפען בעזאָרגען דאָס פּעקעל איי-כפיסה אַריין. צעדערבוים איז דערייטעל געבליבען איינער אַליין אין איהר שטוב, ער האָט זיך דאָ צוגעקריגען צום שפּאַ-... אַרויסגענומען 400 זל. געלט, צי-... האָט'ס מיט ...קוס מיליטער ... אין אַ פּינקעל גאַרדעראָבע, אין יענע צוריקגעקומען, האָט זי דערזעהן די בראָך און וועגען דעם מיטגעטיילט אין 13. פּאָ-ליציי-קאָמיסאַריאַט.

צעדערבוים'ען איז אָבער נישט לאַנג צו כאַפּען. צוזאַמענגענומען איז ער שוין גע-ווען אין שעראַדז. דאָרט איז ער אוועק אין מאַגיסטראַט, זיך פאָרגעשטעלט אַלס „שטייער-אינספּעקטאָר" פון דער וואָ-יעוואָדזשאַפט, און אַלס אַזעלכער איז ער געזעסען אַ גאַנצען טאָג אין מאַגיסטראַט

און „לוסטרירט" די ביכער. שפּעטער האָט ער פערבעטען דעם בורגמייסטער און זיין סעקרעטאַר אויף מיטאָג, בעצאָה-לענדיג פאַר זיי אין רעסטאָראַן אַ 100ער צוזאַמענגענומען האָט ער געבעטען דעם בור-מייסטער, ער זאָל איהם באָרגען 1000 זל. דערפאַר האָט ער צוגעזאָגט „אויסק-צוקוקען" בנוגע דער „פינקטליכקייט" אין דער שטאַטישער בעל-הביתישקייט.

דער בורגמייסטער האָט באמת געהנישט געהאַט קיין גרויסער מורא צו האָבען, נאָר פּונקטשוועגען האָט ער צוגעזאָגט זיך צו בעמיהען וועגען דער סומע.

דער בורגמייסטער האָט אָבער מיטאָג-מיליט וועגען דעם אָנלעמען דעם פּאָליציי קאָמענדאַנט און צעדערבוים האָט זיך שוין פון דאַן אַן געפינען אינטער דער שטרענגער אָבסערוואַציע פון דער פּאָלי-ציי, וועלכע האָט איהם נאָכגעשפּירט אויף שריט און טריט.

בעם צווייטען מיטאָג האָט דער „העד אינספּעקטאָר" ווידער געפּרעגט דעם בור-מייסטער וועגען דער הלואה, דאַן איז אַריין אין בורגמייסטער'ס קאַבינעט דער שעראַדזער פּאָליציי-קאָמענדאַנט קופּקאַ און אויפגעפאָדערט דעם „ה' אינספּעק-טאָר", זיך אויסצולעגיטימירען. דער אינ-ספּעקטאָר האָט אָהן שהיות זיך לעגיטי-מיר'ט מיט'ן מיליטערישען ביכעל אויפ'ן נאָמען קאַזשימיעזש סאַבמשינסקי...

קאָמיסאַר קופּקאַ האָט דאַן זיך פאַר-בינדען טעלעפאָניש מיט דער לאָדזשער וואָיעוואָדזשאַפט און בעקומען די אַלע סענסאַציאָנעלע איינצעלהייטען, וועלכע מיר האָבען אויבען בעשריבען.

דער בלומדשטער „אינספּעקטאָר" איז אונטער אַ שטאַרקער שמירה געבראַכט געוואָרען קיין לאָדז. דאָ וועט מען איהם, פערשטעהט זיך, קוים לעקעכלעך נישט באַקען.

א פּראָצעס וואָס האָט געדויערט 7 וואָכען

דער מלוכה'שער שפּירט-מאָנאָפּאָל ...אָט, ווי בעקאַנט, פערפיהרט אַ פּראָ-...עס געגען דער גרויסער פירמע „אַראָלף ...פרענקעל און יורשים" אין ביעלסק און ...איינגע פאַר מיטפיהרען מיט שפּריט בעם ...אויסאַרבייטען ליקערען. די פאַבריק ...האָט געמאַכט מיליאָנענע אומזאַצען ...מיט'ן שפּריט פון מלוכה-מאָנאָפּאָל, וואָס ... האָט בעקומען צו אונדוסטריע-צוועק ...ען און דעם שפּריט בענוצט אויף נאָר

עפּעס אַנדערש.

אַז די מיטפיהרונגען זענען אַנטדעקט געוואָרען, זענען אַ הויך די איינגענטימער פון דער דערמאָנטער פירמע צוגעצויגען געוואָרען צו פעראַנטוואָרטליכקייט אויך איינגע פינאַנץ-בעאַמטע, וועלכע זענען געווען פּעמישט אין דער אַפערע.

געגען זיי איז פערפיהרט געוואָרען אַ פּראָצעס, וואָס האָט געדויערט 7 וואָכען. זייערע אַפּגעמער זענען פערמישפּט גע-וואָרען צו געלדשטראָף, און די בעאַמטע און די איינגענטימער פון דער פאַבריק זענען פערורטיילט געוואָרען ביז צו 3 יאָהר תפיסה.

די אַלגעמיינע געלדשטראָפען בעטרע-פען 42 מיליאָן זל. דער אורטייל, וואָס איז אַרויסגעטראָגען געוואָרען אין דעם ריזיגען פּראָצעס, האָט געהאַלטען 337 בויגען מאַשין-שריפט.

לאדזער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר געמט-אן פון 6 ביז 7 אין אוונט

נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skz. poczt. 16

טעלעפאנען: רעדאקציע 160-57, אדמיניסטראציע 100-47

די נייע רעגירונג און דער בודזשעט

דער היי-יעהריגער בודזשעט איז בע-שטימט געווארען אויף א סומע פון 2 מיליארד 866 מיליאן זלאטים אדער מיט בעפען 100 מיליאן ווייניגער, ווי אין פא-ריגען יאהר. טראץ דעם האבען די זאך-קענער באלד פון דער ערשטער מינוט פעסטגעשטעלט, אז דער דאזיגער בו-דזשעט איז אונרעאל אין די אויסגאבען אין חן, וואס עס איז שייך די הכנסות איך די זאך-קענער אין דער רעגירונג האבען דאס זעלבע פעסטגעשטעלט. נעט. פינאנץ-מיניסטער מאטושעווי-טש האט ערקלערט, אז ער רעכענט זיך מיט א דעפיציט פון 100 מיליאן זלאטים דערובער וועט ער זיך בעמיהען צו פערקירצען די אויסגאבען פון בודזשעט אויף דער סומע פון 2 מיליארד 500 מי-ליאן זלאטים.

דער ערשטער חודש פון היינטיגען בו-דזשעט-יאהר, ד.ה. דער חודש אפריל האט שוין ארויסגעוויזען די ריכ-טיגקייט פון די דאזיגע פעסטשטעלונגען. דער דאזיגער חודש האט געבראכט א דעפיציט פון 21 מיליאן זלאטים דערביי דארף מען צוגעבען, אז די הוצאות פון היי-יעהריגען אפריל זענען געווען מיט מיליאן העכער, ווי אינ'ם זעלבען חודש פון פאריגען יאהר. אבער דאגעגען גע-פינט זיך צווישען די הכנסות פון דעם דאזיגען חודש די גרויסע סומע פון 52 מיליאן אדמיניסטראטיווע-הכנסות, אלזא פיל גרעסערע, ווי א נארמאלע סומע, און וואס פאר א קוועלען עס שטאמען די דאזיגע הכנסות איז נישט בעוואוסט. כדי צו בערוהיגען די בעפעלקערונג דארף פעסטגעשטעלט ווערען, אז דאס שטאמט נישט פון א פערגרעסערטער עמיסיע פון פאפירען-געלד. אזא הויכער דעפיציט שוין אינ'ם ערשטען חודש פונ'ם בודזשעט-יאהר גיט זעהר פיל צו זארגען. די 15 פראצענטיגע רעדוקציע פון די בעאמטען-פענסיעס, וועט מילדערן די מצב און צו פערבעסערן די לאגע. די דאזיגע אפשפארונג וועט אריינברענגען במשך פון משך פון יאהר נאר 110 מיליאן זל. אבער די אפשפארונגען מוזען זיין פיל גרעסער, זיי מוזען גרייכען ביז 350 מיל-יאן זל.

די רעגירונג מוז אלזא מאכען אפ-שפארונגען אויף ווייטערע 250 מיליאן זלאטים, אבער מיט דער דעמיסיע פון מיניסטער מאטושעווסקי, וועלכער איז אנטהאלטען אין די פינאנץ-ענינים איז דאס געווען א זעהר שווערער פראב-לעם. די דעמיסיע פון מיניסטער מאטו-שעווסקי האט מאקע געקענט דינען אלס א פאליטישע סימפטאם פאר די מלוכה-בעאמטע און מיליטער-לייט, וועל-כע ער האט אראפגעריסען 15 פראצענט די שכירות. אבער די פינאנציעלע שוועריגקייטען ווערען מיט דער דאזיגער דעמיסיע נישט פערלייכטערט, פערקערט, זיי וועלען גרויסער פערשארפט ווערען.

דער נייער פערסאנאלער צוזאמענ-שטעל פון האנדעלס-מיניסטעריום גיט א גרונד מורא צו האבען, אז אין די רעגירונגסקרייזען הויבט מען זיך ווידער אן צונעהמען צו דער עטאטיסטישער פאליטיק. אויב דער דאזיגער איינדרוק וועט זיך נישט ארויסווייזען פאר פאלש, וועט דאס בכלל נישט גורם זיין צו פער-לייכטערן די שוועריגקייטען. ווארום די מלוכה'שע אונטערנעהמונגען גיבען פאס-יווע רעזולטאטען. עס איז גענוג אנצו-ווייזען, אז אלע מלוכה'שע אונטערנעה-מונגען ברענגען נישט קיין שום הכנסות. פערקעהרט, די מלוכה דערלעגט נאך צו זיי א מיליאן זלאטים א יאהר.

פאקטיש וועט אונז נאך מעהר צוגע-לעגט ווערען צו די דאזיגע אונטערנעה-מונגען. דאס זעלבע קאן מען אויך זאגען וועגען די געמישטע אונטערנעהמונגען, ד.ה. די, אין וועלכע די רעגירונג האט שטעקען א געוויסען קאפיטאל. אזעלכע אונטערנעהמונגען זענען פאראן איבער 40 אין די פערשידענע געביטען פון דער אינדוסטריע, אין האנדעל און אין די בענק. די דאזיגע אונטערנעהמונגען האבען א גרונד-קאפיטאל פון 300 מיליאן זל. דערפון געהערט א העלפט צו דער רע-גירונג. דער אלגעמיינער ווערט פון די זייטע אונטערנעהמונגען בעטרעפט אמ-ווייניגסטען א מיליארד, און דאס דאזי-גע ריזיגע פערמעגען ברענגט נישט קיין שום הכנסות. אדרבא, מען מוז נאך דער-ביי דערלעגען. די דאזיגע אונטערנעה-מונגען צאהלען נישט קיין שטייערן און דאך שטעהען זיי [illegible].

דאגעגען מוזען אבער היי-יאהר די פריוואטע אונטערנעהמונגען אפצאהלען דער מלוכה 300 מיליאן אומזאץ-שטייער און 250 מיליאן הכנסה-שטייער, ד.ה. אזוי פיל, ווי אין פאריגען יאהר.

ווען מען האט צוזאמענגעשטעלט דעם דאזיגען נישט-רעאלען בודזשעט, האט מען זיך אפשר גערעכענט דערמיט, אז אין פרוהלינג וועט זיך שוין אנהויבען צו בעסערן די ווירטשאפטליכע סיטואציע. סמנים אויף אזא פערבעסערונג זענען ווירקליך געווען. לעדער זענען דאס אבער נאר געווען פערבייגעהענדע סמנים און אלע ידיעות פון אויסלאנד שטעלען פעסט, אז לעת עתה איז אויסגעשלאסען יעדע פערבעסערונג פון דער קאניונקטור. די אלגעמיינע סיטואציע אויפ'ן וועלט-מארק און די אינערליכע סיטואציע פון דער ווירטשאפט אין פוילען ערלויבען נישט צו שפייזען זיך מיט דער האפנונג, אז א פליצלונג'ע פערבעסערונג פון דער קאניונקטור וועט ראטעווען דעם בו-דזשעט.

די בעפעלקערונג איז דערפאר זעהר געשפאנט צו זעהען, ווי אזוי די נייע רע-גירונג וועט זיך בעציהען צו די נייע בו-דזשעט-אפשפארונגען.

ד"ר ב. זיידען

עמיגראנטען און טוריסטען-בעוועגונג אין ארץ-ישראל

ירושלים (יט"א) די פינאנציעלע דעפרעסיע אין איירא פא און אמעריקא האט אויך גורם געווען א פערקלענע-רונג פון דער טוריסטען-בעוועגונג אין א"י. אין 1930 איז ארץ-ישראל בעזוכט געווארען דורך 5817 טוריסטען, בעת אין 1929 האבען דאס לאנד בעזוכט 7... טוריסטען. מען דארף בעמערקען, אז דער אימיגראציע-דעפארטאמענט פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג אונטערשיידט „טוריסטען" פון „רייזענדע" (טרעוועלערס), פערעכענענדיג צו די לעצטע די פערזאנען, וואס בלייבען אין לאנד מעהר ווי דריי טעג. אין 1930 האבען ארץ-ישראל בעזוכט 58,823 רייזענדע, פון וועלכע 56,450 האבען פערלאזען דאס לאנד דעם זעלבען יאהר, די ענט-שפרעכענדע דאטען פאר 1929 זענען: 60,212 און 57,365. דער אונטערשיד נעמט זיך דערפון, וואס פיל פערזאנען, וועלכע קומען קיין א"י אויף וויזעס פון „טרעוועלערס" פערבלייבען אין לאנד און בעקומען שפעטער די ער-לויבניש אויף שטענדיג צו בזעצען זיך אין פאלעסטינא.

אין יאהר 1930 האבען קיין א"י אי-מיגרירט 6433 פערזאן, דערין 4944 יו-דען, פון וועלכע 1306 זענען לכתחילה אנגעקומען אלס רייזענדע. 3563 יודען (35.4 פראצ.) זענען אנגעקומען פון מזרח-איירא פא, 1187 (18,5 פראצ.) פון אזיען און אפריקא, 411,—פון מיטעל-איירא פא, 286 — פון די פעראייניגטע שטאטען און 695 (דערין 404 פאליצ-יאנטען און אנדערע בעאמטע) — פון גרויס-בריטאניען.

צוויי יאהר תפיסה פאר אנ'אונטערצינדער פון א שוהל אין בולגאריען

סאפיא (יט"א) דאס קרייז-געריכט אין פלעוונא (צפון-בולגאריען) האט בעטראכט דעם פראצעס פון א משומד, א געוויסען פאוועל אראנאוו, וועלכער האט אין נאוועמבער פ. י. אונטער-געצונדען די ארטיגע שוהל. אראנאוו איז פאר'משפט געווארען אויף צוויי יאהר תפיסה, דערביי האט איהם דאס געריכט פערעכענט אלס מילדערנדען אומשטאנד דעם רעליגיעזען פאנאטיזם פון בעשולדיגטען, וועלכער האט גע-פרובירט בעווייזען, אז זיין טאט איז ער בעגאנגען אונטער'ן אקט פון „רעליג-יעזען אייפער". בעת די געריכטס-פער-האנדלונגען האט דאס צאהלרייך פער-זאמעלטע פובליקום אפט געמאכט דע-מאנסטראטיווע אויסרופען געגען דער פערגאן פון אראנאוו.

קאנגרעס-וואהלען אין פראנקרייך און אין ענגלאנד

פאריז (יט"א) די וואהלען פון פראנצויזישע דעלעגאטען אויף דעם ציו-ניסטישען קאנגרעס וועלען פארקומען דעם 7 און 8 יוני. אין פראנקרייך זענען פערקויפט געווארען אן ערך 2500 שקלים, אזוי אז די פראנצויזישע ציוניס-טען וועלען אויף דעם קאנגרעס זיין פער-טרעטען דורך איין דעלעגאט. צו די וואה-לען האבען זיך געשטעלט דריי ליסטען: א רעוויזיאניסטישע (וול. זשאבאטינסקי), א מזרחיסטישע (הרב [illegible]) און א ליסטע פון בלאק פון אלגעמיינע ציוניס-טען, התאחדות און ראדיקאלע ציוניסטען (יצחק [illegible]).

לאנדאן, (יט"א). לויט די ביז-איצטיגע אויסרעכנונגען, האבען די אלגעמיינע ציוניסטען בעקומען אין די קאנגרעס-וואהלען אין ענגלאנד 50 פראצ. שטימען (4 מאנדאטען), די רע-וויזיאניסטען—24 פראצ. (2 מאנדאטען), פועלי-ציון — 14 פראצ. (1 מאנדאט), מזרחי—12 פראצ. (1 מאנדאט).

גאסען אויף די נעמען פון ד"ר ווייצמאן און ד"ר יעקב פיפסינגער

טשערנאוויטש (יט"א) אויפ'ן פארשלאג פון יודישען ראטמאן ז. רא-זענצווייג האט דער טשערנאוויטשער שטאט-ראט בעשלאסען אנצורופען איין גאס אויפ'ן נאמען פון ד"ר חיים ווייצ-מאן און די צווייטע, — אויפ'ן נאמען פון פערשטארבענעם לידער פון „בונד" אין רומעניען ד"ר יעקב פוקסינגער.

פולק. קיש ציהט זיך צוריק פון ציוניסטישער לייטונג

ירושלים (יט"א) יט"א דערוויסט זיך, אז פולק. קיש האט מודיע געווען ד"ר ווייצמאן, אז ער האט בעשלאסען נישט ארויסצושטעלען אויפ'ן 17-טען קאנגרעס זיין קאנדידאטור בעת די וואה-לען פון די אנפיהרענדע ארגאנען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

„ב'האב געוואלט בעפרייען איטאליען פון מוסאליני'ן"

די עקזעקוציע פון דעם אנארכיסט מיקעל שירו, וועלכער איז געקומען פון אמעריקא מיט 2 באמבעס צו דערהרג'ענען מוסאליני'ן

רוים (יט"א). די דעפעשען פון רוים ברענגען איצט די אויספיהרליכע געריכטס-פערהאנדלונ-גען אינ'ם פראצעס פונ'ם איטאליענישען אנארכיסט מיקעל שירו, וועלכער איז געקומען פון אמעריקא מיט דער שליחות אויסצופיהרען אן אטענטאט אויף מוסא-ליני'ן.

מיקעל שירו איז געווארען ארעסטירט דעם 3 פעברואר 6 אוונט אין האטעל „קאלאנא" אין מאמענט, ווען ער האט געוואלט ארויסגעהען שפאצירען מיט דער אונגארישער טענצערין לוקאווסקא. ווען מען האט איהם געבראכט אין פאלי-צייקאמיסאריאט, האט ער בעת דער אויספארשונג בליץ-שנעל ארויסגעכאפט א רעוואלווער און אפגעפייערט עטליכע שיסען אויף דעם הויפט-פאליציי-קאמי-סאר און אויף דעם געהיים-אגענט פאל-פרער מאסו. די לעצטע קויל האט ער זיך אליין אריינגעשאסען אין קאפ. אלע דריי, דער פאליציי-קאמיסאר, דער אגענט און דער שיסער אליין, זענען פון די קוילען שווער פערוואונדעט געווארען און מ'האט זיי גענומען אין שפיטאל אריין.

ווען שירו איז געזונד געווארען האט מען איהם ווידער גענומען אויף צו'אויס-פארשונג. דער פראצעס פון דעם אנאר-כיסט האט ארויסגערופען א געוואלדיגען אינטערעס אין איטאליען או אין אויס-לאנד. טויזענדער מענשען האבען בעלא-גערט דאס געריכטס-הויז און זיך געוואלט אריינקריגען כדי בייצוואוינען די גע-ריכטס-פערהאנדלונגען. די פאליציי האט אבער קיינעם נישט אריינגעלאזט. אנ'-אויסנאהם איז נאר געמאכט געווארען פאר די פארשטעהער פון דער פרעסע און פאר די פארשטעהער פון דער פא-שיסטישער פארטיי.

שירו האט זיך אויפ'ן פראצעס געהאל-טען גאנץ רוהיג. אויסערליך מאכט ער מעהר אנ'איינדרוק פון עפעס א פראווינ-צער אקטיאר, ווי אויף א מענש, וואס האט אוש פון אמעריקא מיט זיך מיטגע-פיהרט 2 באמבעס פאר מוסאליני'ן.

דער בעשולדיגונגס-אקט דערצעהלט, אז די איטאליענישע פאליציי האט בעקו-מען אנ'אינפארמאציע פון אויסלאנד, אז אין איטאליען געפינט זיך דער געפעהרלי-כער איטאליענישער אנארכיסט מיקעל שירו, די גאנצע געהיים-פאליציי איז געשטעלט געווארען אויף די פיס, יעדער האטעל איז געשטעלט געווארען אונטער א שטרענגער אבסערוואציע. ענדליך האט זיך די פאליציי דערוויסט, אז מיקעל שירו האט זיך איינגעשטעלט אין האטעל „קאלאנא", אבער אין צוויי טעג ארום איז ער פון דארט אוועק, ערקלערענדיג, אז ער פאהרט אפ קיין נעאפאל. עס איז תיכף אויסגעגעבען געווארען א שטרענ-גער בעפעהל צו דער גאנצער איטאליע-נישער פאליציי, אז מען זאל איהם בשום אופן נישט לאזען זיך ארויסלאזען די גרענעץ קיין אויסלאנד.

אין א פאאר טעג ארום איז שירו צו-רוקגעקומען אין דערמאנטען האטעל, אבער שוין צוזאמען מיט דער אונגאר-ישער טענצערין און אין זעלבען טאג אין אוונט איז ער מיט זיין פריינדין געווארען ארעסטירט און אפגעפיהרט געווארען אין דער פאליציי.

ווען מ'האט איהם ביי דער אויספאר-שונג געפרעגט צי ער איז דאס טאקע דער געזוכטער אנארכיסט מיקעל שירו, האט ער בליץ-שנעל ארויסגעכאפט זיין רעוואלווער און אויסשרייענדיג: „זאל לעבען די אנארכיע!" האט ער אויסגע-שאסען אויפ'ן פאליציי-קאמיסאר. די פאליציאנטען האבען שירו'ן תיכף אנגע-דערגעווארפען אויף דער ערד, אבער ליגענדיג אויף דער ערד האט ער נאך עט-ליכע מאל אויסגעשאסען און פערוואונ-דעט א פאליציאנט און א זעלנער, מיט דער לעצטער קויל האט ער, ווי מיר האבען שוין איבערגעשריבען, געוואלט זיך דאס לעבען נעמען, ער איז אבער נאר שווער פערוואונדעט געווארען און מ'האט איהם אפגעפיהרט אין תפיסה-שפיטאל.

בעת דער רעוויזיע אין האטעל האט מען אין שירו'ס קופער געפונען 2 גרוי-סע באמבעס.

שירו האט פאר די ריכטער ערקלערט, אז ער איז געקומען פון אמעריקא, כדי צו בעפרייען איטאליען פון מוסאליני'ן, ער בעשטעטיגט אלץ, וואס עס ווערט גע-זאגט אינ'ם בעשולדיגונגס-אקט. ער דערצעהלט, אז גאנצע טעג האט ער זיך ארומגעשלעפט איבער די גאסען פון רוים און געזוכט דעם אויטא פון מוסאליני'ן.

אויף דער פראגע, פארוואס ער האט נישט געווארפען די באמבע בעת מוסאליני האט זיך געפונען אויף דער גרויסער נאציאנאלער פייערונג, האט ער גע-ענטפערט, ווייל אנ'אטענטאט אויפ'ן דאזיגען ארט, וואו עס זענען געווען פערזאמעלט טויזענדער מענשען, וואלט גע-בראכט צו א גרויסע בלוט-באד און דאס האט ער געוואלט אויסמיידען.

נאך די רעדעס פון פראקוראר און פון אדוואקאטען, „פערטיידיגער", האט דאס געריכט איהם פערארטיילט צום טויט דורך דערשיסען.

אין 2 טעג ארום איז פארגעקומען די עקזעקוציע.

8. אינטערנאציאנאלער קאנגרעס צו בעקעמפען דעם פרויען-האנדעל

דער קאמף צווישען די אמת'ע טענצער'ס און טענצערינ'ס געגען די אלפאנסען און פראסטי-טוטקעס אין די נאכט-לאקאלען

דער אכטער אינטערנאציאנאלער קאנ-גרעס צו בעקעמפען דעם פרויען-האנ-דעל האט אויך גאנץ ברייט ארומגערעדט די פראגע בנוגע די ארבייטס-בעדינגונגען פון די ארטיסטקעס און די טעאטער-קאבארעט-זינגערינס, דאנסינג-טענצערינס און בכלל פון די אלע יונגע פרויען און מיידלעך, וואס זענען בעשעפטיגט אויף די פערשידענע פערגניגונגס-ערטער און אין די נאכט-לאקאלען. די מאטעריאלען, וואס זענען פארגעשטעלט געווארען דעם קאנגרעס גיבען א שרעקליך בילד וועגען לעבען פון די יונגע ארטיסטקעס אין די קאבארעטען. א פארטענצערין אין א קא-בארעט אין אין א דאנסינג פערדינט פון 5 ביז 10 זלי א נאכט. גלייכצייטיג פא-דערט פון איהר די דירעקציע, אז זי זאל האבען א רייכע גארדעראב, שעהנע קליי-דער, טייערע וועש, וואס קאסט אפ אויס-רות מיט געלד, און דאס צווינגט זי צו זוכען „זייטיגע" פערדינסטען.

געפינענדיג זיך שטענדיג אונטער דער מורא ארויסגעווארפען צו ווערען אויף דער גאס, זענען די פארטענצערינס גע-צוואונגען צו טון אלע נידערטרעכטיגסטע בעפעהלען פון זייערע ברויט-געבער. אזוי למשל מוזען זיי „נאבירען" די געסט צו קויפען פערשידענע צאצקעס און לאל-קעלעך, בלומען וכדומה. א חוץ דעם צווינגט מען זיי אויך צו געהיימער פרא-סטיטוציע אין די בעזונדערע קאבינעט-לעך און אין די „סעפאראטקעס".

קאבארעטען און דאנסינגס-לאקאלען זענען בעהערשט געווארען דורך בעפרוי-ען, וואס האבען קיין שום געמיינזאמעס נישט מיט דער פראפעסיאנעלער טאנצ-קונסט, אונטער דעם דעק-מאנטעל פון א טאנץ-לאקאל ווערט דארט געטריבען דער נידערטרעכטיגסטער פרויען-האנדעל. צו דער דאזיגער קאטעגאריע מענשען געהערען פרויען, וואס זענען להוט נאך א לייכט פערדינסטעל, און די פארטענ-צערינס, וועלכע שפילען אפט די ראלע פון אלפאנסען.

די דאזיגע לייט זענען די גרעסטע פלאג פאר די פראפעסיאנעלע טענצער און טענצערינס, וועלכע ליידען זעהר שטארק מאראליש פון אזעלכע בעציהונ-גען. און זיי האבען איינגעלייטעט אנ'-ענערגישען קאמף מיט דעם אונגעזונטען און אונמאראלישען מצב אין די קאבא-רעטען.

די וואונדער-שטאט

אויף דער קאלאניאל-אויסשטעלונג אין פאריז

די ערעפענונג פון ארץ-ישראל-פאוויליאן

(ספעציעל פאר'ן „לאדזער טאגעבלאט")

פון ז. בוימגאלד (פאריז)

שוין א גאנצע חדשים, ווי דאס יודישע פאריז האט זיך געהאלטען אין איין גרייטען צו דער ערעפענונג פונ'ם ארץ-ישראל פאוויליאן. אין די קרייזען, וואו מ'האט זיך בעשעפטיגט מיט'ן איינ-ארדנען דעם דאזיגען פאוויליאן, האט מען זיך געגעבען די גרעסטע מיה, אז הן די אויסשטאטונג, הן דער אינהאלט פונ'ם פאוויליאן און הן די פייערליכע ערעפענונג זאל אויספאלען ווי אמבעסטען, זאל נישט אפשטעהן אין פערגלייך מיט אלע אנדערע פאוויליאנען און זאל געבען יעדען בעזוכער אנ'אמת בילד פון דער יודישער שאפונג אין ארץ ישראל.

און מען מוז באמת מודה זיין, אז די ערעפענונג האט איבערגעשטיגען אלע ער-ווארטונגען. ס'איז געווען א גראנדיעזע יודישע דעמאנסטראציע, און א יודישער יום-טוב. נישט בחנם האט זיך אויפ'ן באנקעט, וואס איז שפעטער פארגעקו-מען, אויסגעדריקט דער ווייצע מיניסטער פון קאלאניעס, אז דאס ערשטע מאל ביי א ערעפענונג פון א פאוויליאן האט ער איבערגעלעבט מינוטען פון עקסטאז און אינערליכע בעגייסטערונג.

• • •

די ערעפענונג איז געווען בעשטימט אויף האלב 12 פארמיטאג. אבער שוין זייגער 11 איז דער גאנצער וועג צום ארץ ישראל פאוויליאן געווען בעלאגערט פון מאסען מענשען, יודען און פראנ-צויזען. א גרויסער קארדאן פאליציי האט געהאלטען ארדנונג און צוגעלאזט נאר איינגעלאדענע געסט און פארשטע-הער פון דער פרעסע. אויפ'ן וועג צום איינגאנג איז געווען אויסגעשטעלט א גרופע פון תל-אביב'ער „מכבי", וועלכע זענען ספעציעל געקומען מיט ראווערען. די שטארק אפגעברענטע פנים'ער און גע-זונטע מוסקולען ציהען די אויפמערק-זאמקייט פון גאנצען עולם. א פאאר מי-נוט נאך 11 קומט אן דער ערשטער, דער אלטער דורך אלעמען געאכטעטער באראן עדמאנד ראטשילד. ער ווערט אויפגענומען דורכ'ן עהרען פארזיצער פון פאלעסטינא-פאוויליאן, סענאטאר זשוסטען גאדאר. דער גרויסער עולם מאכט דעם אלטען יודישען באראן הוי-סע אוואציעס. אין בעגלייטונג פון סע-נאטאר גאדאר און פון פרעזידענט פון קאמיטעט צו ארגאניזירען דעם ארץ-ישראל-פאוויליאן, ה' לואי אשער, בע-זוכט דער „נדיב הידוע" דעם גאנצען פאוויליאן. ער ווייזט ארויס א ווארימען אינטערעס צו אלע קלייניגקייטען. בפרט שטעלט ער זיך אפ אין זאל, וואס איז געווידמעט פערשידענע א"י קונסט-אויס-ארבייטונגען. ער פרעגט זיך נאך אויף יעדען בילד, ווער האט דאס געמאלט, זאגט ארויס זיין מיינונג, אינטערעסירט זיך מיט דער גראוויר-קונסט, פרעגט זיך אויס וועגען די „בצלאל"-אויסארבייטונ-גען, און לאזט זיך בכלל וועגען אלץ גענוי אינפארמירען.

פינקטליך האלב 12 קומט אן צו פאה-רען דער מיניסטער פון קאלאניעס פאל רעינא, אין דער בעגלייטונג פון מאר-שאל ליאטעי און זייערע אדיוטאנטען. עס קומען אויך תיכף אן נחום סאקא-לאוו, איש מיט דער פאמיליע, מאיר די-זענגאף, פארשטעהער פון דער ענגלי-שער אמבאסאדע, פארשטעהער פון די אראבער אין פראנקרייך, און א גאנצע רייה פיינגעשטעלטע יודישע און פראנ-צויזישע איינגעלאדענע געסט. א מתנה-פילם- און פאטאגראפישע אפאראטען האלטען אין איין ארבייטען. פינקטליך 12 אזייגער הויבט זיך אן די איינגענט-ליכע פייערונג.

אין דער ערשטער רייה, אויף די עהרען-פלעצער, זיצען מיניסטער פאל רעי-נא, פון בעידע זייטען — מארשאל ליא-טעי, באראן ראטשילד, נחום סאקאלאוו, ווייצע-מיניסטער קאמהאלא און מאיר דיזענגאף.

דאס ערשטע נעמט דאס ווארט דער עהרען-פארזיצענדער פונ'ם א"י פאווי-ליאן, סענאטאר זשוסטען גאדאר, גע-רעדט מיט גרויס בעגייסטערונג וועגען די שעפערישע לייסטונגען פון יודישען פאלק אין א"י. — די געבורט — זאגט ער — שטעלט פאר פאלעסטינא. פא-לעסטינא איז א אויטאנאמע נאציע, עס איז נישט בלויז א קאלאניע, ווי עס איז נישט קיין קאלאניע סיריע, עס איז א שטאט, וואס דארף איצט אנגעמען א מאדערנע פאליטישע פארם. מיר האבען דא, דאס צווייטע צוזאמענקומען פון א"י אויסגעשטעלט, כדי צו ווייזען די אויס-געצייכנטע און נישט אויסגענוצטע רייכ-טומער פון א"י.

סענאטאר גאדאר שילדערט ווייטער און ווארימע ווערטער די שווערע לאגע פון די גע'רודפ'טע יודען פון דער צייט פון גירוש שפאניען, ביז אין די לעצטע יאהרען אין פערשידענע לענדער, און איבעראל האבען זיי מיטגעטראגען מיט זיך דעם אידעאל און די ליבע צו זייער לאנד, צו א"י — אנ'אמת'ער שטורם פון אוואציעס ברעכט אויס, בעת ער דערמאנט די גרויסע פערדינסטען פונ'ם אלטען באראן ראטשילד פאר'ן יודישען פאלק. דער באראן איז שטארק גערוהרט. ער האלט אין איין דאנקען. די אפלאדיס-מענטען הערען נישט אויף. אלע פאה-טשען בראוואָ; דער מיניסטער, מארשאל ליאטעי, סאקאלאוו, עס הערען זיך אויס-רופען: — יחי הנדיב — דער רעדנער ענדיגט מיט די ווערטער: — דער בא-ראן בלייבט אין דער געשיכטע אלס אמת'ער יודישער פאטריארך. —

עס נעמט דאן דאס ווארט דער פאר-זיצער פונ'ם קאמיטעט צו ארגאניזירען דעם ארץ-ישראל-פאוויליאן, ה' לואי אשער. ער בעגריסט דעם מיניסטער, דעם באראן, אלע געסט, ער רעדט וועגען דער גרויסער בעדייטונג פונ'ם פאוויליאן, פונ'ם שטאנדפונקט פון פראפאגאנדע און עקאנאמישער ענטוויקלונג און פאר-ענדיגט מיט'ן וואונש פאר א יודיש ארא-בישע צוזאמענארבייט לטובת ארץ-ישראל.

צום סוף האלט מיניסטער פאל רעינא א פראנצויזישע רעדע, פול מיט בע-גייסטערטען עקסטאז, וועגען דער פרא-גרעס פון יודישען לאנד.

— פינקט ווי דאס יודישע פאלק האט געשפילט די ערשטע ראלע אין דער ענט-וויקלונג פון די פעלקער, אזוי האט דאס קליינע לאנד פאלעסטינא געשפילט א גרויסע ראלע אין דער ענטוויקלונג פון לענדער — אך! ווי איך פערשטעה אייער שטאלץ! — שרייט אויס דער מיניסטער מיט בעגייסטערונג — אייער שטאלץ, צו זיין די גייסטיגע זוהן פון ארץ-ישראל! ארץ-ישראל! — דאס קליינע און טראגישע לאנד, וואס האט פערזאמ-לט אין זיך, די מיסטיק פון אזיען, דעם גערעכטיגקייט פון גריכענלאנד און די קראפט פון רוים. — דער פאוויליאן דערמאנט די פארמען פון דער מוטער רחל'ס קבר! — דאס ארט פון א גרויסען וועהטאג, וואס האט קיינמאל נישט געוואלט זיך טרייס-טען!

— ארץ-ישראל — זאגט דער מיניס-טער — איז דער בעסטער ענטפער אויף די פאגראמען, וועלכע זענען א חרפה פאר דער מענשהייט — די בויער פון ארץ-ישראל האבען געענטפערט אייערע גלויבענס געגנער: — עס איז דא כאטש איין ארט פאר אייך, און איהר

(ענדע — זייט 6)

ענטשפאנונג פון דער לאגע אין מעקסיקע

מעקסיקא-סיטי (יט"א) כדי צו בערוהיגען די יודישע עפענטליכע מיי-נונג, האט דער האנדעלס-דעפארטא-מענט פערעפענטליכט א קאמוניקאט, אין וועלכען די אויסלענדער - קליינ-הענדלער ווערען גערופען צו בעהער-שען די פאניק, וועלכע שיינט צווישען זיי צו שטייגען אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע געשעהענישען. דער קאמו-ניקאט שטעלט פעסט, אז קיין איין הענדלער אדער ארבייטער וועט נישט דעפארטירט ווערען פון לאנד. די האנ-דעלס-ליצענסען וועלען אהן ספק צו-ריקגעקעהרט ווערען די אלע פערזא-נען, וועגען וועלכע עס וועט פעסט-געשטעלט ווערען, אז זיי האבען דע-רויף רעכט. היות דער האנדעלס-דע-פארטאמענט בעקומט טויזענדער פע-טיציעס, קענען זיי ערלעדיגט ווערען בהדרגה'דיג. עס וועלען נישט גע-מאכט ווערען קיין שום שוועריגקייטען פערזאנען, וועלכע וועלען זיין ביכולת אויף א געהעריגען אופן זיך אויסלע-גיטימירען.

וואס שייך אלע אימיגראנטען, וואס זענען נישט בעשעפטיגט אין האנד-ווערק אדער אין האנדעל, איז די רע-גירונג גרייט מאכען זיי כלערליי ער-לייכטערונגען און עווענטועל ערטיילען זיי ערד-שטחים, כדי זיי זאלען זיין ביכולת צו פערנעמען זיך מיט לעגאלע בעשעפטיגונגען.

עטליכע דרייסיג ספרדישע יודען האבען בעקומען די ערלויבעניש צו עפענען א קאאפעראטיוו אין דער גע-גענד פון איזאבעלא לא קאטאליקא.

לאָדז 4. יוני 1931
זון אויפג. 3.22
זון אונטערג. 7.47
דאָנערשטאָג, י"ט סיון תרצ"א
פ' בהעלותך

טאָג-כראָניק

חיונה-קאָסטען

(ב) אין מאַי זענען חיונה-קאָסטען געשטיגען אויף אַנדערהאַלבען פראָצענט.

פון מאַגיסטראַט

(§) וויצע-פרעז. ראַפּאַלסקי האָט נעכטען אָנגעהויבען זיין 6-וואָכיגען אָפּרוה-אורלויב.

קאַמף געגען סאַבאַרין-האַנדעל

(§) די לאָדזער פינאַנץ-קאַמער און שטאָט-סטאַראָסטווע האָבען בעקומען צריקולאַרען אונטערצונעמען אין לאָדז אַן'ענערגישען קאַמף געגען סאַבאַרין-האַנדעל.

פון לאָדזער האַנדעלס-געריכט

—:0:—

באַנקראָטירטע פירמעס רעגולירען

גלייך-שייך פאַר „חיים וויינטרויב"

(§) דער לעדער-סוחר נאָרבערט נוימאַן (זאַוואַדזקאַ 25) איז אין דעצעמבער פ.י. ערקלערט געוואָרען אַלס באַנקראָט. אויף אַ קרעדיטאָרען-פערזאַמלונג דעם 20. מאַי ד.י. האָט ז. פאָרגעשלאָגען צו רעגולירען אויף 10 פראָצענט צו בעצאָהלען אין 2 יאָהר. דער אָפּמאַך איז געשלאָסען געוואָרען, אָבער אַן'אויסלענדישער קרעדיטאָר האָט דערלאַנגט אַן'אָפּאָזיציע, ווייל 10 פּראָצענט וועלען נישט דעקען צומאָל די געריכטס-קאָסטען.

דאָס געריכט האָט גענומען אין אַכט די קליינע אַקטיווען פון דער פירמע, ווי אויך דער אומשטאַנד, אַז מען קאָן נישט נוימאַנ'ען פאָרוואַרפען קיין בייזוויליגקייט, און די רעגולאַציע בעשטעטיגט. נוימאַנ'ען ווערט צוריקגעקעהרט זיין סוחרי'שע עהרע.

• • •

אַלס באַנקראָט זענען אין 1927 ערקלערט געוואָרען ווילהעלם וואַלטער, קאָנסטאַנטי וואַלישער און ראַך קופּאַ, אייגענטימער פון אַ דאַמף-מיל אין ראַגאָוו. אנהויב 1929 האָבען די באַנקראָטירטע מאָרגעלעגט צו רעגולירען די קרעדיטאָרען אויף 30 פראָצענט. דער פאָרשלאַג איז נישט אָנגענומען און די קרעדיטאָרען האָבען געשלאָסען צווישען זיך אַ קאָלעקטיווען אָפּמאַך. אין פעברואַר 1929 איז די מיהל פערברענט געוואָרען בעת אַ שרפה, אָבער אַ דאַנק דער פאָרזיכטיגקייט פון סינדיק פון דער אופּאַדלאָשטש-מאַסע, וועלכער האָט אַסעקורירט די מיהל געגען פייער, איז אויסגעצאָהלט געוואָרען אַ פּרעמיע פון 10.000 דאָלאַר און די קרעדיטאָרען האָבען סוף 1929 בעקומען אויסגעצאָהלט זייערע חובות אין די פולע 100 פראָצ.

איצט האָט דער ריכטער-קאָמיסאַר געפאָדערט אויפצולעזען דעם באַנקראָט. די ביטע איז בעריקזיכטיגט געוואָרען.

די אינהאַבער פון דער פערברענטער מיהל איז צוריקגעקעהרט געוואָרען זייער סוחר'ישע ווירדע.

• • •

דעם הויז-סוחר פרוין פומער און קאָנפעקציע חיים וויינטרויב (נאָוואָמיעסקאַ 19) איז אָפּגעזאָגט געוואָרען צו בעשטימען אַ „גאַדזאָר", אָבער דאָס אָפּעלאַציע-געריכט אין וואַרשא האָט איהם יאָ אָנערקענט אַ גערילכט-אויפזיכט אויף 3 חדשים. אַזוי ווי דער נאָרמירטער גערכטס-אויפזעהער האָט מיטגעטיילט דעם געריכט, אַז וויינטרויב האָט ליקווידירט זיין געשעפט, האָט נישט בעצאָהלט די חובות און זיך אויסבעהאַלטען — איז ער ערקלערט געוואָרען אַלס באַנקראָט. נאָך אַ רביה ביטעס האָט וויינטרויב בעקומען אַ גלייך-ברויף, וועלכער איז גילטיג פערלענגערט געוואָרען אויף ווייטערע 2 חדשים.

13 באַנקראָטען אין מאַי

סיטואַציע אין אינדוסטריע פערגרעסערט זיך

(§) אין מאַי זענען אין לאָדזער האַנדעלס-געריכט אָנגעקומען 13 ביטעס וועגען אופאַדלאָשטש'ן, דערביי זענען 2 ביטעס געווען פון פירמעס, וואָס געפינען זיך אין לאָדזער אומגעגענד. 12 אופאַדלאָשטשען זענען ערקלערט געוואָרען, צוליב פאָרמעלע טעמים איז די 13-טע ביטע אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

וועגען „נאַדזאָרען" זענען אין מאַי אָפּגעגעבען געוואָרען 2 ביטעס. דערפון איז אָנערקענט געוואָרען נאָר 1 ביטע. אויף דער צווייטער ביטע וועגען „נאַדזאָר" איז ערקלערט געוואָרען אַן'אופאַדלאָשטש.

אין פערגלייך מיט'ן חדש אַפּריל האָט די צאָהל „נאַדזאָרען" זיך נישט געענדערט, דאַגעגען האָט זיך פערגרעסערט מעהר ווי אויף 100 פראָצענט די צאָהל באַנקראָטען.

דערפון איז צו דרינגען, אַז די סיטואַציע אין לאָדזער אינדוסטריע פערערגערט זיך כסדר.

דר. הוגא גאָלדבלאַט

אַ שמערצליכען פערלוסט האָט צו פערצייכנען די לאָדזער דאָקטוירים-וועלט, ווי אויך די לאָדזער יודישע געזעלשאַפט דורך דעם פלוצלינגען טויט פון פאָפּולערען און בעליבטען אויגען-דאָקטאָר הוגא גאָלדבלאַט.

שטאַמענדיג פון גאָלדינגען (קורלאַנד) האָט דער פעאַשטאָרבענער בעקומען אַן'עכט יודישע ערציהונג אין זיין איגטעליגענטען עלטערנהויז און אַרויסווייזענדיג אין זיין יוגענד גרויסע פעהיגקייטען און אַ בעזונדערען חשק צו מעדיצין, האָט ער זיך געווידמעט דער דאָזיגער וויסענשאַפט. אַלס אָקוליסט האָט ד"ר גאָלדבלאַט זיך ערוואָרבען אַ קלאַנגפולען נאָמען. ווי ווייט דאָס פערטרויען איז געווען צו דער מע[...] נישער און וויסענשאַפטליכער בק[...] פון ד"ר הוגא גאָלדבלאַט, קאָן [...] דער פאַקט, וויאָס בעת מען האָט אַ ערך 20 יאָהר צוריק אין לאָדז [...] געאָרדענט אַן'אָפּטיילונג פון רוס[...] קייזערליכען אויגען-קליניק, האָט די אָנפיהרונג מיט אָט דער פּע[...] וואָרטליכער אינסטיטוציע אָנפערט[...] דעם איצט-פערשטאָרבענעם אָקו[...]

דורך זיין גרינדליכער קענטעניש [...] געוויסענהאַפטע בעציהונג צו [...] פאַציענטען, האָט ד"ר גאָלדבלאַט [...] ערוואָרבען גרויס סימפּאַטיע אי[...] יודישע קרייזען. גאַנץ בעזונדערס ער זיך קוגה שם געווען צווישע[...] דישען פּראָלעטאַריאַט, פאַר וועלכ[...] האָט אָהן בעצאָהלונג געווידמעט [...] אויפנאַהמס-שעה'ן אין דער פריה.

אין דער לעצטער צייט האָט גאָלדבלאַט זיך געווידמעט אויך יודישער געזעלשאַפטליכער טעטי[...] און געווען אַן'אַקטיווער מיטגליד [...] אַ סך היגע פילאַנטראָפּישע און [...] יאָנאַל-קולטורעלע אינסטיטוציעס.

הבל על דאבדין!

אַ „דאַמע" צום ליבע', צום גנב'ענ[...]
און פערשפּרייטען פאַלש געלד

(§) מיר האָבען שוין געשריבען וועגען אַ געהיימניספולע פערשוינטע, וועלכע פלעגט אַרייננעמען צו זיך מאַנספערשוינען און זיי בע'גנב'ענען. נעכטען איז די אַרעסטירטע שטאַפּיסקאַ געזעסען אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק אַלס אָנגעקלאָגטע אין פערשפּרייטען פאַלש געלד. זי האָט זיך פערענטפערט, אַז זי [...] נוט, אַז ס'געלד איז פאַלש. זי האָט געקריגען פון איהרע ציפּעלינגע לי[...] בער". זי איז פערמישפט געוואָרע[...] אַ האַלב יאָהר תפיסה. פאַר'ן שווי[...] און גנב'ענען וועט זי בעזונדערס גע[...] ווערען.

„עת-לבנות" צו די קאָנגרעס-וואַהל[...]

אין צוזאַמענהאַנג מיט די וואַהלען צום 17. ציוניסטישען קאָנגרעס, וועלכע זענען בעשטימט געוואָרען אויף זונטאָג דעם 7. יוני, האָט זיך שוין קאָנסטיטוירט. דער קאָמיטעט פון „עת לבנות", אָנצופיהרען מיט דער וואַהל-אַקציע. דער קאָמיטעט האָט אַרויסגעגעבען אַ ספעציעלע בראָשור מיט'ן בעריכט פון דער לעצטער קאָנפערענץ פון „עת לבנות" און די בעשלוסען פון דער דראָקאָווער קאָנפערענץ פון די אַלגעמיינע ציוניסטען. אין דער שפּיץ פון דער קאַנדידאַטען-ליסטע פון „עת-לבנות" פיגורירען: ל. לעווינסאָן, ד"ר י. נאָטליכ, דעפ. ד"ר ראָזענבלאַט, ד"ר מ. הונדעס, [...] העסמאַן א. א.

ראַדיאָ

דאָנערשטאָג 4 יוני

לאָדז (233,8) 11.58 שעה צייכען [...]05 מאָמאַן מוזיק 1.15 פאָרלעזונג פון טעגליכען [...] ראַם ווי אויך קינאָ און טעאַטער רעפּערטואַר [...] קאָנצערט פון אַ מאַטראָזען אָרקעסטער 4.40 [...] ראַם פאַר קינדער 5'10 דער פּריז מרעגער [...] בערג 5.45 פּאָפּולערער קאָנצערט פון [...] —.7 פערשידענעס 7.40 פאָרטראַג פון [...] מאָשטיצקי — 8 אָנגענעהמע און ניצליכע [...] פון וואַרשא 8.15 לייכטע מוזיק פון וואַ[...] פילהאַרמאָנישען אָרקעסטער 10.15 געזאַנג [...] פון יגנאַצי דיגאַס 10.45 „פ.א.ס." וועטער, [...] ציי און ספּאָרט קאָמוניקאַטען ווי אויך [...] זיק פון וואַרשא

פרייטאָג 5 יוני

לאָדז, (233,8) —.10 מאָרגענמוזיק פון [...] הירטשאַפטליכען קאָנגרעס אין פּאָזנאַן, [...]11.58 צייכען, 12.05 גראַמאָפאָן מוזיק, 1.15 טאָגעס[...] ווי אויך קינאָ און טעאַטער רעפּערטואַר, [...] פּראָגראַם פון פוילן. צרילע „סקרושינעצקי" [...] ספּאָרט בעריכט — .4 אָרטיסטישער ווינק[...] גראַמאָפאָן מוזיק 4.45 קאָמוניקאַט פאַר שי[...] פישער 4.50 לעקציע פראַנצויזיש 5.15 [...] פּליטען, —.6 לייכטע מוזיק פון וואַרשא —.[...] שידענעס 7.20 גראַמאָפאָן מוזיק 7.40 [...] פון דער לאָדזער האַנדעלס - קאַמער און [...] זען פון פּראָגראַם אויפ'ן נעכסטען טאָג — [...] יאַ פּרעסע-זשורנאַל פון וואַרשא, 8.15 קאָנצ[...] וואַרשאָווער פילהאַרמאָנישען אָרקעסטער —.[...] ליעטאָן פון וואַרשא 10.15 גראַמאָפאָן מוזי[...] „פ.א.ס.", וועטער, פּאָליציי, און ספּאָרט [...] קאַטען, ווי אויך טאַנץ מוזיק פון וואַרשא

פּאָבאָר 1910

היינט, דאָנערשטאָג, דאַרפען זיך צושטעלען פון יאָהרגאַנג 1910 פאַר דער קאָמיסיע 1 (זאַקאָנטנאַ 82) פון 5. קאָ-מיסאַריאַט — O P

פאַר דער קאָמיסיע 2 (אָגראָדאָוואַ 34 יאָהרגאַנג 1910 פון 4. קאָמיסאַריאַט

A B C D H Ch I J R

פאַר דער קאָמיסיע 3 (אַלטע קאָש-טשושקי 21) דאַרפען זיך צושטעלען די יוגנגעלייט פון יאָהרגאַנג 1908, (אָדראָטשעניעס) פון 1 און 5 קאָמיסאַריאַט. פון אַלע בוכשטאַבען.

די פּאָבאָר-פליכטיגע דאַרפען מיט יך מיטנעמען זייערע פּערזענליכע דאָקומענטען און די בעשטעטיגונגען, אַז זיי זענען אַריינגעצויגען געוואָרען אין די פּ. באָר-ליסטעס.

לאָדזער יודיש קאַמעראַל-טעאַטער
געוו. ענגל. זאַל
אַל. 1-טער מאַי 2. ● דירעקטאָר דוד צעלמייסטער.
גאַסטשפּילן פון
דוד הערמאַן-טעאַטער
מיט'ן אַנטייל פון די געוועזענע שוישפּילער פון דער ווילנער טרופּע
מיט דעם פּרעמיער פּראַש
יוסף קאַמען
היינט, דאָנערשטאָג - פּאָפּולערע פּרייזען. פון 75 גר. ביז 2 זל.
מאַן, ווייב און רעוואָלוציע
קאָמעדיע אין 3 אַקטען פון וו. קאַטאַיעוו.
מאָרגען פרייטאָג - בענייפיס
אַ מעשה מיט הערשעלע אָסטראָפּאָליער
ס'בעטייליגען זיך: פרויען: בת-שבע, נערה רבקה, קעניג דינה, קאָהאַן באַשע, מענער: אולרייך דוד, בירנבוים דוד, הירשפעלד זלמן, מעסינגער מיכאל, קאַמען יוסף, קורלענדער יעקב, ראַקאָוו יחיאל.
אינסצעניזאַציע און רעזשי: דוד הערמאַן, אַדמ.-לייטער: א. גאַריעלאָוו.
בילעטען-פאָרפערקויף אין דער קאָנדיטאָריי ראַשגאָלד, פּיעטריקאָווער 38 אין טאָג פון די פאָרשטעלונג פון 7 אָוונט און שבת אַ גאַנצען טאָג ביי דער טעאַטער-קאַסע.

דער זגערזשער מאַגיסטראַט אין פינאַנציעלע שוועריגקייטן

כאַציאַליסטישע ראַטמענער געלעגט די מאַנדאַטען

זגיערזש, (טעל.) די קאַטאַסטראָפאַלע פינאַנציעלע לאַגע פון דער זגיערזשער זעלבסט-פערוואַלטונג האָט געבראַכט דערצו, אַז די סאָציאַליסטישע ראַטמענער פון זגערזשער שטאָט-ראַט האָבען געלעגט זייערע מאַנדאַטען. זיי ווילען נישט, האָבען זיי ערקלערט, טראָגען די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר דער שטאָטישער בעל-הבתי'שקייט

אַן'אמת'ע אַמעריקאַנער ירושה

ערוואַרט דעם לאָדזער דוד וואָלף

אין אַטלאַנטיק-סיטי (אַמעריקאַ) איז נישט לאַנג צוריק געשטאָרבען דער דאָרטיגער בירגער מאיר וואָלף, וועלכער האָט געשטאַמט פון לאָדז. וואָלף האָט געהאַט אַנגעזאַמעלט אַ היפּש פערמעגען, וואָס אַ טייל דערפון האָט ער פאַר זיין טויט אָפּגעשריבען פאַר זיין ברודער דוד וואָלף. דער יורש דוד וואָלף זאָל זיין אַ לאָדזער, אָבער זיין גענויער אַדרעס איז נישט בעקאַנט דעם אַדוואָקאַט, וועלכער האָט די פולמאַכט אויסצופיהרען די צוואה. אויב דוד וואָלף וואוינט טאַקי אין לאָדז, אָדער דאָ געפינען זיך זיינע קרובים, דאַרפען זיי זיך מעלדען אין דער קהלה-קאַנצעלאַריע וועגען אינפאָרמאַציעס.

אַ „ביטע-שרייבער" בעשווינדעלט און בדלית-געמאַכט פיל לייכט-זיניגע מענשען

(§) די לאָדזער אויספאָרשונגס-פּאָליציי האָט בעקומען אינפאָרמאַציעס, אַז אַ געוויסער לוציאַן וויעזשביצקי, אייגענטימער פון אַ ביוראָ צו שרייבען ביטעס אויף זגערזשער 115, בעשווינדעלט סיסטעמאַטיש לייכטגלויביגע מענשען, פון וועלכע ער נעמט בעדייטענדע סומען בירושט אויף שטעמפּעל- און געריכטס אָפּצאָהלונגען. וויעזשביצקי איז אויפ'ן סמך פון די דאָזיגע מעלדונגען אַרעסטירט געוואָרען. די רעוויזיע אין זיין וואוינונג האָט ענטדעקט אַ סך קאָמפּראָמיטירענד מאַטעריאַל.

נעכטען איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען איהם. די גרויסע צאָהל בעלי-עולה'טע, וועלכע זענען אַרויסגערופען געוואָרען אַלס עדות, האָבען דערצעהלט, אַז זיי האָבען געהאַט צו זיינער „פּאַראַניע"-שרייבער גרויס צוטרוי אַזוי, אַז זיי האָבען איהם אפילו געגעבען 100 זל. אויף געריכטס-מאַרקען פאַר איין אָנקלאַגע. דערנאָך האָט ער זיך נישט געשעהמט צו נעמען סתם „קלינגעלד" און וויידער „אָפּצאָהלונגען". אַנדערע האָט ער אויפגעצאָגען אָפּגענאַרט, צוגעזאָגט זיי צו ערלעדיגען פיל ענינים און לסוף זיי פערפיהרט אין געפּראַכט שאַדען.

דער פערשוין איז פערמישפּט געוואָרען אויף 16 חדשים תפיסה.

—:0:—

שליח פון גראָדנער ישיבה אין לאָדז

אין לאָדז ווייליט אין אַ דעלעגאַט פון דער גראָדנער ישיבה הרב הגאון ר' דוד לאַסאָווסקי שליט"א. די גראָדנער ישיבה געפינט זיך היינט אין אַ שווערער מאַטעריעלער לאַגע. הרב דוד לאַסאָווסקי, וועלכער איז בעקאַנט אַלס גוטער רעדנער, וועט אין לאָדז האַלטען אַ רייה דרשות וועגען דער ישיבה. היינט, דאָנערשטאָג 7 אָוונט וועט ער רעדען אין ווילקער בית-המדרש.

14 פינאַנץ-אַמטען

(ד) אָנשטאָט די ביזאַהעריגע 12 פינאַנץ-אַמטען, וועט לאָדז בקרוב האָבען 14 פינאַנץ-אַמטען. ס'וועלען אויך פאָרקומען פּערסאָנאַלע ענדערונגען.

רעדוקציע ביי שייבלער'ן

(ד) אין שייבלער-גראָהמאַנ'ס פאַבריק זענען רעדוצירט געוואָרען 1155 אַרבעטער. אויך יורא-פּעאַמטע וועלען רעדוצירט.

אַ יונגעל דערטרונקען אין אַ טאָרף-זומפּ

(§) דער 17-יעהריגער יאַן טשובאַ (פּילסודסקי 14) איז נעכטען אין דאָרף לעשטשע דערטרונקען געוואָרען אין אַ טאָרף-זומפּ. ער איז אַרויסגעצויגען געוואָרען אַ טויטער.

72-יעהריגער יוד איבערגעפאָהרען

(ד) דער 72-יעהריגער חיים הערש-בערג פון פּאָמאָסקאַ 4 איז איבערגעפאָהרען געוואָרען דורך אַ מאָטאָציקליסט און עקומען שווערע וואונדען.

אין קאַמף פון לײדענשאַפטען

ראָמאַן פון לאָדזער לעבען

(27-טע פאָרטזעצונג)

— ריכטיג! — האָט עווא ווייטער געצויגען. — ריכטיג, יאַקוב דיאַמאַנד האָט מיך גוט בעלוינט. עס אַהרט מיך נישט אַזוי שטאַרק די אַרבייט, וואָס איך האָב געמוזט טון אויף העסטינג-סטריט, אין הויז פון זיין געליבטע, ווי דאָס, וואָס איך האָב מיך געמוזט פערשטעלען אַלס פריינדין פון דער דאָזיגער פרוי, וועלכע איך האַס. אָבער דאָס זענען אַלץ קליינגקייטען געגען דער לעצטער אַרבייט, וואָס איך האָב געטון פאַר אייך. גלויבט איהר, אַז עס וואָלט זיך געפינען אַ מעהר דרייסטערער און געטרייערער מענש, וואָס וואָלט געווען גרייט אויף אייער פערלאַנג צוצונעמען יענעמס קינד? דאָס איז דאָך אַ פערברעכען! און איך בין געוואָרען אַ פערברעכערין דורך אייך.

— עלענדע! — האָט סטעפאַניע אויסגערופען, פאַר מיר, זאָגסטו, האָסטו דאָס געטון?! דאָס האָסט דאָך דיך אַליין פריהער פערראַטען. האָסטו דען נישט געזאָגט, אַז דו האַסט יענע בלאָנדע גאָסען-מויד? יאָ, איך פערשטעה, נישט צוליב געטריישאַפט האָסטו דאָס אַלץ געמאַכט, ווייל דו ביזט לחלוטין נישט פעהיג אויף געטרישאַפט, נאָר צוליב שנאה. די איפערזוכט האָט דיך דערצו געשטויסען. אייפערזוכט דערפאַר, ווייל יאַקוב דיאַמאַנד האָט זיך גישט פער'ליבט אין דיר, נאָר אין אַן'אַנדערער. דו ביזט אָבער דערפאַר געניג בעלוינט געוואָרען און איצט קענסטו נעהן!

— עווא שטערן האָט זיך פרעך פולאַכט.

— דאָס וועט אַזוי לייכט נישט געהן, — האָט זי געזאָגט, — איהר מיינט, אַז מיך קען מען אַזוי גרינג אַרויסוואַרפען דורך דער טיר? אָ, ניין. פריהער מוזט איהר האָבען אַ ביסעל געדולד און אויסהערען וויפיל איך און מיין חתן מערטענט פערלאַנגען פאַר דעם, וואָס מיר האָבען אייך געלייטעט. מיר רעכענען, אַז עס קומט אונז 100 טויזענד זלאָטיס.

— 100 טויזענד זלאָטיס! — האָט סטעפאַניע אויסגערופען, ווי זי וואָלט שוין איינגאַנצען פערלוירען דאָס גלייכגעוויכט-נישט אַנדערש, ווי די מויד איז משוגע געוואָרען! איך גיב נישט קיין גראָשען, נישט דיר און נישט מערטענען. דאָס איז מיין לעצט וואָרט, און איצט מאַרש! פערלאָזט מיין צימער!

— אויב אַזוי, איז קלאָר, אַז איהר וועט דאָ גאָרנישט האָבען געגען דעם, אויב איך וועל גלייך אַוועק צו הער יאַקוב דיאַמאַנד און איהם דערצעהלען, וואו עס געפינט זיך זיין קינד, און אויך וואָס פאַר אַ אופן עס איז דאָרט אַהינגעקומען. איך רעכען, אַז פאַר דעם וועט הער דיאַמאַנד מיר געבען דאָס, וואָס איך פערלאַנג איצט פון אייך.

— אויף אַזאַ אופן ווילסטו אַרויסקריגען געלד פון מיר!

כמעט אַ פּער חלש'טע איז פרוי דיאַמאַנד געפאַלען אויף אַ פאָטעל.

איהר מוח האָט געאַרבייט מיט אָנשטרענגונג, און זי האָט איינגעזעהען, אַז די לאַגע, אין וועלכער זי געפינט זיך איז אַ געפעהרליכע.

עס איז קלאָר ווי דער טאָג, אַז זי טאָר נישט מאַכען פון עווא שטערן איהר אַ פיינד.

פון דער אַנדערער זייט האָט זי אָבער געוואוסט, אַז די דאָזיגע פרוי, וועלכע האָט פערלוירען יעדען צייכען פון געוויסען און כבוד, קען ווערען דער וואַמפּיר פון איהר לעבען; אַ וואַמפּיר, וועלכער וועט שטענדיג זויגען איהר פערמעגען און געלד. און צו דעם האָט סטעפאַניע בעשלאָסען נישט צו דערלאָזען.

פלוצלינג האָט אין איהר מוח אויפגעבליצט אַ שרעקליכער געדאַנק, וועלכער איז אין איין מאָמענט פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ בעשלוס. און בעת פרוי דיאַמאַנד האָט זיך אויפגעהויבען פון דער שטוהל, האָט זיך איהר פּנים בעדעקט מיט אַן'אויסדרוק פון פולשטענדיגער רוהיגקייט און גלייכגילטיגקייט.

— זיי מיר מוחל, טייערע עווא — האָט זי אָנגעהויבען אין אַ האַרציגען טאָן, — וואָס איך האָב גערעדט צו דיר אַזוי אויפגערעגט. דו פערשטעהסט דאָך אַליין, אַז די לעצטע געשעהענישען האָבען מיך אַזוי ערשרעקט, אַז איך בין נישט אימשטאַנד צו בעהערשען די אָפּגעשוואַכטע נערווען. איך גלויב, אַז דו וועסט מוחל זיין מיין נישט קלוגע האַנדלונג. איצט, בערוהיגענדיג זיך, זעה איך אַליין איין, וואָס פאַר אַ גרויסע טובות דו האָסט מיר געטון.

פון דער אַנדערער זייט, מיין ליב קינד, דאַרפסט אָבער וויסען, אַז מיינע מעגליכקייטען זענען בעגרעניצט. 100,000 זל. איז ווירקליך אַ צו גרויסע סומע. [...] וועל עס דיר קענען צושטעלען ערשט דאַמאָלס, ווען [...] וועל זיך ווענדען צו מיין מאַן יאַקוב דיאַמאַנד. און [...] ער איז אין דעם פּרט אַ דזשענטעלמען, פערשטעהסטו אַ[...] ווי שווער עס וועט מיר זיין זיך צו ווענדען צו איהם [...] געגען אַזאַ ענין.

— געוויס, איך פערשטעה עס אויסגעצייכענט, — [...] עווא געענטפערט אַ צופרידענע דערפון, וואָס סטעפאַ[...] האָט זיך אַזוי געענדערט צו איהר. — איהר וועט ערלויז[...] גנעדיגע מאַדאַם, אויב איך וועל אייך דינען מיט אַ [...] איך רעכען, אַז איהר וועט קענען בעקומען די דאָ[...] סומע, נישט ווענדענדיג זיך צו הער דיאַמאַנד, עס איז [...] גוג, אַז איהר זאָלט פערזעצען אין לאָמבאַרד בלוי[...] קליינגעם טייל פון אייער ציהרונג, וואָס בעטרעפט אַן'[...] און דער ענין וועט זיין ערלעדיגט.

סטעפאַניע האָט זיך מיט אַ פּאָר גיפטיגע אוי[...] אַריינגעגראָבען אין עווא'ס פּנים, זי האָט אַ ווייל געשווי[...] מאַכענדיג זיך, ווי זי וואָלט רוהיג אויסגעהערט איהרע [...] טער.

— ביסט גערעכט, טייערע עווא, — האָט זי ענד[...] געזאָגט — ווירקליך, דאָס איז דער בעסטער אויסוועג. [...] מוזט מיר געבען צייט כאָטש אַ פּאָר טעג, כדי איך זאָל [...] נען בעקומען אַ געהעריגען לאָמבאַרד. איך וויל נישט [...] ווענען אָוועקגעבען מיין ציהרונג.

(פאָרטזעצונג קומט)

ציוניסטען!

די קאנדידאטען־ליסטע פון „עת-לבנות“ (פעראייניגט מיט דער אלוועלטליכער ליסטע פון די אלגעמיינע ציוניסטען) צום 17-טען ציוניסטישען קאנגרעס טראגט דעם נומער **2**

וועהלער! בעטייליגט זיך זונטאג אלע אין די וואהלען און שטימט פאר אונזער ליסטע!

אונזערע הויפט־קאנדידאטען זענען:

ל. לעוויטע, ד"ר י. גאטליב, דעפ. ד"ר ראזענבלאט, ד"ר מ. הינדעס, משה לימאן, לאווניק א. יאעל, פרוי צאהן־ארצט מ. רעזניק, ל. איריסאן, מ. מר חיב.

וואהל־קאמיטעט פון „עת-לבנות“ אין לאדז.

ס'טומעלט זיך שוין וועגן רבנים־וואהלן אין לאדז

די אגודה'שע מעהרהייט וויל אונז מזכה זיין מיט א מרא דאתרא. — ווער זענען די הויפט-קאנדידאטען? — מען זוכט „פערבינדעטע“. — די אפאזיציע אין די פאלקיסטישע רייהען. — די האלב-אסימילאטארען זאלען העלפען...

די נייע „אנזהאמטלונג“ און „פעסט נעטעננעמטע“ מעהרהייט פון דער יודישער קהלה גרייט זיך שוין אנפערצונעמען די מאכט אין לאדזער קהלה־שמש, אבער עס איז עפעס פערשוואוינדען: עוואהרען די האפערדונגען און איהרע רייהען.

פון א געוויסער קוועלע ווערען ארויסגעלאזט קלאנגען, אז די ערשטע ארבייט פון דער נייער קהלה וועט זיין אויסצוועהלען א רב פאר דער שטאט לאדז.

די מעשה איז אבער, אז עס איז לייכטער לאדז צו אויספירען אזעלכע נאמינאציען, ווי די רבנים־וואהלען דורכצופיהרען בפועל ממש.

ווי יודעי חן גיבען איבער, איז מען...

און די אגודה'שע קרייזען גופא נאך נים אונגעאנצען דעצידירט וועגען די רבנים־וואהלען. ווארום די פראגע וועגען א רב קאן ווערען א סלע המחלוקת צווישען די אגודה־פיהרער אליין.

לאדז איז א גרויסע שטאט, און די אינצלא הרבנות אין אזא שטאט ווי לאדז, שמעקט מיט תורה וגדולה וכבוד במקום אחד. פערשטעהט זיך, אז אויף אזא כסא הרבנות זענען דא זעהר פיל בעלנים און עס קאנען זיך נאך אויסבולדען פערשידענע צדדים. אזוי, למשל, גיט מען איבער, אז די 2 הויפט־קאנדידאטען אויף דעם כסא הרבנות אין לאדז זענען דער פאביאניצער רב ר' מענדעלע אלטער און דער רווישער רב, דעפ. לעווין.

עהר מורא פאר גרויסען מחלוקת און די דה" זענען פאר דער קאנדידאטור פון הרב לעווין, ווייל ער איז א געבילדעטער מענש, א שעהנער רעדנער און מען א דעפוטאט אויך. עס איז אבער דא א צווייטער צד, וועלבער איז דורכאויס פאר דעם גערער רבינ'ס ברודער, ר' מענדעלע אלטער.

אין די אגודה'שע קרייזען האט מען א דרוק פון „אויבען“, פון דעם אויפגענגע רייהען, אז מען וואלט די וואהלען פון א רב געוואלט אפלעגען אויף שפעטער. אבער דער צד, וואס בעטוהט זיך דורכצוזעצען די קאנדידאטור פון ר' מענדעלע'ן, טענה'ט, אז עס קומט א דרוק פון „אויבען“, פון דער אויב...

ז'כמטורעם, וועלבער קאן נישט צייגען, ווי אנדערע לאדזער יודען זענען, געבעך, אהן א פאסטוך, ממש כצאן בלי רועה.. אין א רמז פון „אויבען“ איז א שטארקער ארגומענט...

די וואהלען פון א רב, ווי ווינטשונג זיי זאלען נישט זיין, איז אבער אלץ א פראגע אויף שפעטער, ווען די נייע קהלה וועט שוין זיין קאנסטיטואירט און צעמענטירט, אז א בונד אויג פון דער אפאזיציע זאל איהר, חלילה, נישט שאדען.

די רעדעל־פיהרער פון דער איצטיגער מעהרהייט האבען שטארק מורא פאר זייער צו־גרויסען „נצחון“, און זיי ציטערן פאר דער פראקטישע־אקציע, וואס איז אינטערנעגומען געווארען פון אלע אנדערע גרופירונגען און פארטייען. ציליב דעם האבען די „דיפלאמאטען“ פון דער „אגודה“ אנגעהויבען צו פיהרען איינ־טערהאנדלונגען מיט א טייל גרופען, אז זיי זאלען נישט צושטעהן צו דער פראטעסט־אקציע וועגען פסלען די לאדזער קהלה־וואהלען. די איינטערהאנדלונגען ווע־רען דערווייל געפיהרט מיט די האלב־אסימילאטארען פון דער ליסטע נומער 10 און מיט די פאלקיסטען. מען שמועסט אפילו, אז צוליב די קאנצעסיעס, וואס די „אגודה“ איז גרייט צו געבען די דאזיגע צוויי גרופירונגען, זאלען זיי זיין געגיגט מוחל צו זיין דעם אופן, ווי אזוי די וואה־לען זענען „געמאכט“ געווארען, אפילו צו רעזיגנירען פון זייער געפלאנטער אנ־קלאגע געגען די וואהלען.

ווארום דער כח פון א בענקעל אין דער פערוואלטונג איז זעהר א שטארקער...

אבער אין די פאלקיסטישע קרייזען האט די שטילע „אפערטע“ זיך אנגע־שטויסען אויף א שטארקער אפאזיציע און דער יונגער פלינגעל שטרעבט אנטקעגען פון זיינערע פיהרער, וועלכער האט, מיש־מעות, יא חשק אנצונעמען דעם געשאנ־קענעם פאטעל אין דער קהלה־פערוואלטונג.

עס איז גאנץ מעגליך, אז מחמת דעם דאזיגען פון דעם שיהוך גאנגט ווערען. אין רעב פאל וואלט דער איינציגער פערבינ־דעטער פון דער אגודה געווען דער איינ־ציגער דאזאר פון דער אסימילאטא־רישער גרופע און מיט אט דעם כח וואלט מען עס אונז מזכה געווען אויך מיט'ן נייעם רב...

די פרוי און פאטער פון טראגיש-אומגעקומענעם לענטשיצער סוחר מענדעל ביאליק ווילען נישט קומען צו זיין לויה

ווייטערע סענסאציאנעלע איינצעלהייטען וועגען דער גרויליגער טראגעדיע אין האטעל „קלוקאס“

די שוידערליכע לובעס־טאגעדיע פון לענטשיצער סוחר ביאליק און זיין שוועגערין הונדע שפיגעל, וועלכע האט זיך אפגעשפילט אין האטעל „קלוקאס“ האט אין גאנץ לאדז געמאכט א שטארקען רושם.

דינסטאג באלד נאכדעם, ווי מען האט אין האטעל „קלוקאס“ בעגאנגען טראגיש־פערלובטע געפונען און געבען פלוס, איז אנגעקומען פון לענטשיץ מענדעל ביא־לעק'ס פרוי און זיין פאטער. זיי האבען מיט־פערקלעמטע געלאזט א פאר טרעה־רען איבער דעם קרבן פון לעבעמונו און זענען אהיימגעפאהרען, גלייך זיי וואלטען מעהר נישט געוואלט וויסען פון איהם.

ווי זייערע קרובים פון לאדז גיבען איי־בער, האט די פרוי און אויך דער פא־טער זיך אפילו אפגעזאגט צו קומען קיין לאדז אויף דער לויה פון אומגעקומענעם מענדעל ביאלעק.

דער טויטער קערפער פון ביאלעק'ן ליגט נאך אין פראזעקטאריום. זיין לויה וועט מסתמא הייגט שוין פארקומען.

שרעקליך דערשיטערט איז דער מאן פון דער שוידער־פערוואונדעטער הונדע שפיגעל.

ה' שפיגעל איז דינסטאג א גאנצען טאג געווען אין לאדז, ווייל וועגען מען האט די פרוי זיינע דערמוגטערט.

געקומען, בעת דער אפעראציע ארויס־צונעמען די קויל, איז ער שוין נים גע־ווען.

ער איז אוועק פון שפיטאל א שרעקליך צובראכענער און די קרובים זענען שטארק בעאנגרוהיגט צוליב זיין צו־שטאנד.

* * *

וועגען דער טראגעדיע, וואס עס האט זיך אפגעשפילט אין האטעל „קלוקאס“ דערוויסען מיר זיך נאך איינציגע פרטים:

דער מערדער און זעלבסטמערדער מענדעל ביאלעק שטאמט פון א חסידי־שער פאמיליע פון א שטעטעל הונטער לענטשיץ. ער איז אליין ביז דא נישט...

לאנג געווען [illegible] שפעטער האט ער זיך „פערהייראטעט“ און גע־וואוינט „פארטשיעדומען“.

און שטעטעל האט מען געוואוסט, אז מענדעל איז א ראש פון דרך חושה, האט געהאט גרויס ערפאלג ביי פרויען, אזוי, אז אלע לענטשיצער פיהר־מיידלעך האבען אויף איהם געווארפען „אנ'אויג“.

מיט אנ'ערך צעהן יאהר צוריק איז מענדעל ביאלעק אוועק צום מיליטער, און דארט, ביי די זעלנער, האט ער זיך דערדינט ביז צום טיטעל סערזשאנט.

די גרייזערע קנעפ מיט'ן „בענדעל“ אויף די פאגאנען, האט נאך מעהר גע־רייצט די לענטשיצער פרויען, און ווען מענדעל איז געקומען אויף אורלויב, איז ער ממש אדורכגעשפייזט געווארען פון דעם „שעהנעם געשלעכט“.

קיין גרויסער פערדינער איז ער קיינ־מאל נישט געווען, ער האט ליב געהאט א לייכט לעבען און פאר דער חתונה מיט זיין פרוי ליבא, האט ער מיט איהר אויס־געגומען א תנאי, אז זי וועט נאך דער חתונה מיזען ארבייטען (זיין פרוי איז א שניידערין).

אזוי איז טאקע געווען: ווען ביאלעק האט זיך פערהייראט מיט זיין שוואגער־ שפיגעל דאס שוהפאבריק'ס שוך־געשעפט האבען ביידע שוועגערינס: ביאלעק'ס פרוי און הונדע שפיגעל, זיך געגומען צו שניידערייען, אזוי ווי הונדע שפיגעל'ס ברו־דער פיהרט אין לענטשיץ א מאגאזין פון דאמען־גארדעראבע, האבען ביידע פרויען ביי איהם גענומען ארבייט און האבען זיך דערפון מפרנס געווען.

וועגען דער שווער־פערוואונדעטער פרוי הונדע שפיגעל האבען די לענטשיצער אין מיינונג: אז זי איז א בעשיידענע, ער־בעטסזאמע פרוי און א גוטע מוטער צו איהרע קינדער. בעם מאן איז זי די צוויי־טע פרוי און זי איז געווען שטארק אי־בערגעגעבען דעם מאן און קינדער.

וואס איז פארט פארגעקומען? ווארע־רע בעציהונגען האט זי געהאט מיט איר שוואגער מענדעל ביאלעק? ווי קומט זי מיט איהם צוזאמען אין האטעל אריין בייגאכטס? וואס איז געווען די סבה פון ביאלעק'ס פערצווייפעלטען שריט?

אט די אלע פראגען איז פאר די לענ־טשיצער, וואס האבען זיי בעסער גע־קענט געקאנט, א גרויס רעטעניש.

אין לענטשיץ, בפרט אין די ארבייטער קרייזען, וואו די פרוי הונדע שפיגעל איז געווען איינע פון די אנגעזעהענסטע טוערינס, האט די טראגעדיע ארויסגע־רופען א צעטרעטונג.

ווארשיינליך וועט דאס רעטעניש איינ־מאל געקלערט ווערען.

סיסטעמאטישע גנבות פון פאסט-פעקלעך אויפ'ן קאלישער וואקזאל אין לאדז

2 פאסט-בעאמטע אויף דער בעשולדיגונגס-באנק

(§) צו דער פאסט אין מעלעגראפען־דירעקציע אין ווארשא, פלעגען אנקומען א סך אנקלאגעס, אז פאסט־פעקלעך, וואס ווערען געשיקט דורך פויזען—לאדז, קומען: אן קיין ווארשא אנשטאט מיט סחורה נאר מיט... היי, שטרוי, ציגעל און שטיינער... ס'איז דעלעגירט געווא־רען קיין לאדז א אינספעקטאר און יענער האט פעסטגעשטעלט, אז דאס שטרוי, היי, שטיינער און די פאסט־פעקלעך שטאמען פון'ם קעלער ביים קאלישער וואקזאל אין לאדז, דער אינספעקטאר האט זיך דאן אינטערעסירט מיט די פער־זאנען, וואס ארבייטען אין דעם הדרישען פאסט־אמט און האבען א צוטריט צו די פעקלעך. אינצווישען האט מען פעסט־געשטעלט, אז איינציגע פעקלעך וואס זע־נען ארויסגעשיקט געווארען דורך דער קאלישער פירמע „קאמאן“ און זיי האבען ענטהאלטען זאקען פאר סוחרים אין האראם, זענען איבערגעגעבען געווארען דעם פאסטשטאליאן קאטשמארעק, דער לעצטער האט די פעקלעך איבערגעווויזען די פאסט־בעאמטע דריגולסקי און באיאר־סקי, פון דעם בעגלייט־דאקומענט איז בעוויזען צו זעהן, אז די צוויי בעאמטע האבען די פעקלעך פרוהער געהאט בע־האלטען אין דערנאך זיי ווידער געשיקט.

אויך האט זיך ארויסגעוויזען, אז דרי־גילסקי האט געפיהרט א ברייט לעבען, האט אויף זיין קאנטא אויסגעגעבען גרויסע סומען געלד. איהר געגעבען מתנות זאקען, שפיצען און אנדערע זא־כען, טאקי פון געגנב'עטע פאסט־פעק־לעך.

דריגילסקי און באיארסקי זענען ארעס־טירט געווארען. זיי האבען זיך אין די גנבות נישט מודה געווען.

נעכטען איז פארגעקומען זייער פראצעס. באיארסקי האט ערקלערט און בע־ריכט, אז דריגילסקי האט איהם גע־רעדט מיט א־מעטער, אויב ער וועט נישט שווייגען. אייניגע עדות האבען בע־געבען בעלאסטענדע ערקלערונגען.

דער פסק־דין ווערט ערווארט מארגען. פריטאג.

אפגעוואָרפענער לאדזער בודזשעט

ווידער אויפ'ן טיש פון מיניסטעריום

(§) דאס אינערן־מיניסטעריום האט אפגעוואָרפען דעם בודזשעט פון דער שטאט לאדז. דער מאגיסטראט איז בע־אויפטראגט געווארען צו מאכען אינם בודזשעט א ריידע אויסבעסערונגען און רעדוקציעס. דאס מיניסטעריום האט דער־ביי אויסגעהדיקט דעם ווואונש וועגען דעם צו קאנפערירען מיט די מאגיסטראט־פאדשטעהער. צו דעם צוועק זענען ארויס געפאהרען קיין ווארשא פרעז. זשעמיענ־צקי, וויצע־פרעז. וויעלונסקי און נאטשעל ניק כוואלבינסקי.

לאדזער „פענסיאנער“ פון סטודזשעניעץ

פער'משפט פאר א מארד אויף 8 יאהר תפיסה

(§) דעם 28. נאוועמבער פ. י. איז די פאליציי אלארמירט געווארען צוליב א מארד אויפ'ן באלוטער מארק. דער ער־מארדעטער איז געווען א מאן אלטשיק פון זאכאדניא 20. דער ארעסטירטער מיקא־לאי לאבאנאווו האט זיך מודה געווען אין ערמארדען אלטשיק'ן. ס'האט זיך ארויס געשטעלט, אז לאבאנאווו איז 20 חדשים געווען דער פענסיאנער פון בע־ריהמטען ערציהונגס־אנשטאלט אין סטו־דזשעניעץ.

ער איז פערמשפט געווארען אויף 8 יאהר שווערע תפיסה.

ווידער ענטדעקט א געהיימע בראנפען-ברויעריי

(ד) פאליציי האט ענטדעקט א געהיימע ברענעריי אין מאשטשעניצע, לאדזער קרייז. דער ברויער יוזעף דעמבאווסקי איז ארעסטירט געווארען. מען האט ביי איהם געפונען 200 פלעשלעך בראנפען פערזיגעלט מיט לאק מיט נאכגעמאכטע מאנאפאל־חתימות.

3 חדשים תפיסה

פאר העצען ארבייטער

(§) אנטאני בארגיעלא איז נעכטען פער'משפט געווארען אויף 3 חדשים תפיסה פאר אויפהעצען די ארבייטער־לאזע, זיי זאלען שטעלען א אוירדער־שטאנד דער פאליציי.

טעאטער און קונסט

די ווילנער טרופע

הויבט אן די טעג גאסטראלי־רען אין שטאט־טעאטער

די ווילנער האבען שוין א חזקה צו פערברענגען די זומער־חדשים אין לאדז און אויפצושלאגען דא זייערע געצעלטען אין שטאטישען טעאטער. הייאהר, אינם יובל־יאהר פון דער „ווילנער טרופע“, האבען די דאזיגע גאסטשפילען גאר א בעזונדערע בעדייטונג און אינטערעס.

די גאסטשפילען הויבען זיך שוין אן אין די נאהעגטסטע טעג. דער שטענדיג אינערמידליכער און ענערגישער אנפיה־רער פון די ווילנער ה' מאזאה האט אלץ געטון, אז דאס יובל־יאהר פון די ווילנער אין לאדז זאל אויספאלען, ווי אמבעסטען.

א חוץ די בעקאנטע און בעליבטע אין לאדז ארטיסטען — די ווילען פון דער טרופע — מרים ארלעסקא, יעקב וויים־לין, שמחה נאטאן א. א. קומען איצט אויך מיט דער טרופע די בעריהמטעסטע היינט צייטיגע אקטיארען פון דער יודי־שער בינע א. סאמבערג און מ. רובין (דער לעצטער וועט אויפטרעטען אין לאדז, שלום עליכם'ס „200 טויזענד“).

די טרופע ברענגט מיט א גאנץ נייעם מאדערנעם רעפערטואר, ניי אויפגע־פאסט הן אין הנגונה פון רעזשי, הן דעקאראציע.

צוליב'ן 15־יאהריגען יובליי האט זיך שוין אין לאדז ארגאניזירט א יובל־קא־מיטעט, צו פייערן אויך דא ביי אונז דעם יום־טוב פון די פערדינטסטפולע „ווילנער“ און אנגעהערען פאר איהר א גע־הערינען קבלת פנים.

פון דור הערמאן-טעאטער

די צו געבען דעם ברייטען עולם די מעגליכקייט צו בעזוכען די אינטערעסאנטע פארשטעלונג „מאן, ווייב און רעוואלוציע“ (קוואדראט פון האר), וועלכע ווערט געשפילט מיט גרויס ערפאלג אין דור הערמאן טעאטער, וועט היינט גע־געבען די פארשטעלונג צו גאנץ ביליגע פרייזען. די פארשטעלונג האט ארויס־גערופען א געוואלדיגע פעראינטערעסירונג ביים לאדזער עולם.

די פריוואטע מעדיצינישע פאגאטאריע

זשעלאנא 6 טעלעפאן: 12-333

ערטיילט א גאנץ יאהר מעדיצינישע הילף אין אלע פאציענט'ס פאלען צו יעדער צייט בייטאג און ביינאכט.

גיבט מעדיצינישע הילף פאר אקושעריע.

אין מאי האט שוין געבליהט דער קארן

די פראוויזעהונגען וועגען היי-יעהריגען גערעטעניש

ווי די ספעציאליסטען שטעלען פעסט, וועט דאס היי־יעהריגע גערעטעניש פון קארן זיין א מיטעלמעסיגער, דערפאר אבער זעהען זיי פאר א זעהר גוט גע־רעטעניש פון ווייץ, בוראקעס און קאר־טאפעל.

צוליב די גרויסע היצען אין מאי האט דאס קארן שוין אנגעהויבען צו בליהען אין מאי אנשטאט, ווי געווענ־ליך, אין יוני. עס ענטשטעהט דעריבער די געפאהר, אז דער שניט פון קארן וועט זיך צוליב דעם מוזען אנהויבען פריהער, ד. ה. אין דער צייט, ווען די קערנער וועלען נאכנישט זיין גענוג אויסגעוואקסען.

ארום די קאנגרעס-וואהלען

געשאפען א וואהל-קאמיטעט פון בלאק פאר'ן ארבייטענדען ארץ-ישראל

ווי בעקאנט איז אין פוילען געשאפען געווארען א בלאק פון אלע פארטייען און ארגאניזאציעס, וועלכע געהערען צו דער ליגא פאר'ן ארבייטענדען א"י. דער גע־שאפענער וואהל־קאמיטעט אין לאדז, וועלכער נעמט ארום די פארטייען און ארגאניזאציעס התאחדות, פועלי־ציון, „החלוץ“, השומר הצעיר, גורדניה און אנדערע, האט שוין אנגעהויבען די פאר־בערייטונגס־ארבייט אין דער עקזעקוטי־ווע פון וואהל־בלאק זענען אריין הי ה"ה ג. ליכטענשטיין, יצחק גאלדין, מ. כאַ־סין, יאמניק, ז. גאלדבערג און גראַינער.

היינט דער רעפעראט פון ראבערט שטריקער

ווי מיר האבען שוין נעכטען מיטגע־טיילט קומט היינט קיין לאדז דער בע־קאנטער פובליציסט און געזעה. רעדאקטאר פון דער „וויענער מארגען־צייטונג“ אין לעצטענס רעוויזיאניסטען־פיהרער אינזש. ראבערט שטריקער. וועלכער וועט האל־טען א רעפעראט אין „פילהארמאניע“ וועגען דער לאגע אין ציוניזם און צוזאַ־מענהאנג מיט'ן פארשטעהענדען ציוניס־טישען קאנגרעס.

דער רעפעראט פון חשוב'ן פרעלע־גענט האט אין די לאדזער ציוניסטישע קרייזען ארויסגערופען א לעבהאפטע פער־אינטערעסירונג.

ספארט

מיטשעראפטס־פוטבאל־מאטש צווישען „מכבי“ און „טור“

מארגען, 5,30 נ. מ. קומט פאר אויפ'ן פלאץ פון „טור“ אויף דער לעטניא־גאס. דער ערשטער „ב“־קלאס־מייסטער־שאפטס־פוטבאל־מאטש צווישען דער יו־דישער סימפאטישער „מכבי“־מאנשאפט און דער ארבייטער־מאנשאפט פון „טור“.

סאוויעטישע סוחרים כליפען דא הורים

(ב) אין די רעדפער און פאלמארקען פון לאדזער קרייז האבען זיך בעוויזען אייניגע רוסישע סוחרים און עגלומיגן פון פארשטעהער פון דער סאוויעטישער האנדעלס־מיסיע, וועלכע האבען ברעט אנגעקויפט הורים פאר 20 טויזענד זלאטי.

די אונפארטייאישע רעליגיעזע יודען פון 7ער ליסטע 29 האבען געדופען אויף זייערע אנהענגער, וועלכע זענען בע־צוואהט געווארען ביי די לעצטע קהלה־וואהלען זיך צו רעגיסטרירען. עס הערשט א גרויס פערביטערונג צווישען די אונ־פארטייאישע צוליב די מאכינאציעס וועלכע זענען געמאכט געווארען ביי די וואהלען.

די וואונדער-שטאט

(ענדע פון זייט 3)

וויסט, אַז דאָס איז אונזער ערד. מענא-טאָר גאַדאר האָט אונז געזאָגט: — איהר האָט די פראַנצויזישע פריינד-שאַפט! — איך הער עס אונז איבער, צו זאָמען מיט מיין בעוואונדערונג פאַר אייער וועלט און ארץ-ישראל. זאָג איך דאָס אַלס מיניסטער: — איך גיב אייך דאָ דער אויסדרוק, פון די פראַנצויזישע סימפאַטיעס! איך ניג זיך פאַר אייער וועלט, פאַר דער טאַט פון די בויער פון ארץ-ישראל, און פאַר אַזעלכע מענשן, ווי באַראָן עדמאָנד דע ראָטשילד.

ווייטער, ברעכט אויס ספאָנטאַן אַ שטורם פון אַפּלאָדיסמענטן, עס הערען זיך אויסרופן, זאל לעבען ארץ-ישראל! זאל לעבען פראַנקרייך!

אַ גרופע ציוניסטען הויבט אָן זינגען „התקוה" דער גאַנצער עולם כאַפּט עס אונטער, עס שטעלען זיך אויף אַלע געסט, אינדערמיט שטעהען דער גרויס גרויער „גדיב הידוע", דער מיניסטער רעינא, מאַרשאַל ליאָטע, מאָקאָלאָוו. נאָכ'ן פאַרענדיגען די „התקוה" ערקלערט דער פאָר-זיצער די אָפּיציעלע פייערליכקייט, פאַר-ענדיגט. דער עולם נעמט זיך בעזוכען די זאַלען פון פּאַווילאָן, איקומענדונג אין זאַל. וואס שטעלט מיט זיך פאָר ראשון לציון, ווערען די פּערזענלעכע אויפנע-נומען מיט ארץ-ישראל-וויין פון באַראָן ראָטשילד'ס וויין-קעלערס. דער ערשטער טרינקט דער מיניסטער, דער וויין שמעקט אויהם זעהר, ער בעט נאָך אַ גלע-זעל... דער גאַנצער עולם טרינקט וויין, מען ווינשט זיך להיים! — לשנה הבאה בירושלים!

און דרויסען, וואו עס געפינען זיך די לאַגערן פון די ארץ-ישראל פּרוכטען, טוולט מען דעם גאַנצען עולם די גרויסע ארץ-ישראל פּאָמעראַנצען, און די פראַנ-צויזען האַלטען זיי און אויסען בעוואונדערן. אויף די טעראַסען זיצט נאָך דער עולם, ביזן אָוונד.

די שטימונג איז געווען אַ פייערליכע און דער יודישער עולם האָט געקליבען נחת פון די ווארעמע ווערטער, ארויסגע-זאָגט דורך די פאָרשטעהער פון דער פראַ-צויזישער רעגירונג. אויפ'ן אדרעס פון יודישען פאָלק.

מ'איז אָבער לייַדער פאַרגעקומען אַ בעדויערנסווערטער קליינער אינצידענט צווישען ציוניסטען און די אָרגאַניזאַטאָ-רען פינם פּאַווילאָן, וועלכע זענען וויים ניט קיין ציוניסטען און האָבען אַ קנאָ-פען חוש פאַר נאַציאָנאַלע ווירדע. גע-שעהען איז דאָס צוליב דער בלוי-ווייסען פאָהן. ווי בעוואוסט, העַנגען זיי איבערן ארץ-ישראל פּאַווילאָן די פראַנצויזישע און ענגלישע פאָהנער. ציוניסטען האָבען זיך געוואַנדען מיט אַ ציוט צוריק צום פאָרזיצער ה' אשער, וועלכער איז, אגב, אַ פראַנצויזישער אסימילירטער יוד, ער זאל ערלויבען אויפהענגען דאָרט אויך די בלוי-ווייסע פאָהן. ער האָט דאָס אָבער צוליב אַ גאַנצע ריה טעמים, קאַטעגאָ-ריש אָפּגעזאָגט. עס האָבען ניט געהאָל-פען די אונטערוועגצען פון איינגע ציו-ניסטישע פיהרער. אַפּנים ער האָט מורא, אַז דורך דעם וועט ער פּוגע זיין אין זיין פראַנצויזישען פּאַטריאָטיזם...

אַ גרופּע יונגע ציוניסטען איז אָבער געקומען פאַר דער ערעפנונג און איינער פון זיי האָט זיך אוועקגעשטעלט ביים איינגאַנג מיט גרויסען בלוי-ווייסען פאָהן: דער פאָרזיצער האָט אויף דעם רעאַגירט און אויפגעפאָדערט אויהם אַוועקצוגעהן, דער בחור האָט קאַטעגאָריש געענטפערט אַז ער וועט ניט אַוועקגעהן, דער גרוי-סער „פּאַטריאָטישער" פראַנצויז האָט זיך אָבער ניט געשעהמט צו רופען פּאָ-ליציי, נאָר דער בחור האָט אויך דעם פּאָליציאַנט ערקלערט, אַז מיט גוטען וועט ער ניט געהען.

— אַרעסטירט מיך — זאָגט ער צום פּאָליציאַנט, — אַנדערש וועל איך זיך ניט אַוועקרירען!

— עס איז געוואָרען אַ טומעל, דער פּאָליציאַנט האָט זיך אַליין געוואונדערט, פאַרוואָס דער יונגערמאַן מאָר ניט דאָ שטעהן מיט דער בלוי-ווייסער פאָהן... אין דעם פריינען פראַנקרייך איז ער צו דעם ניט געוואוינט. ניטשט האָבענדיג קיין עצה, האָט ער אויהם כלומרש'ט אַרעסטירט. אָפּפיהרענדיג אויהם אַ 10 טריט, האָט ער אויהם געזאָגט, אַז ער קען דאָ שטעהן. דער פּאָליציאַנט איז דערנאָך געווען צופרידען, וואָס ער האָט יוצא געווען לכל הדעות.

• • •

בעת דער באַראָן ראָטשילד, איז אָפּגע-פאָהרען, האָט ער זיך אויך געזעגענט מיט די צוויי אָנוועזענדע פאָרשטעהער פון דער אַראַבישער וועלט, ער האָט גע-בעטען אויפערגעגעבען אַ גרוס זייערע ברידער אין ארץ-ישראל און אויסדריקען זיין וואונש פאַר אַ פריידליכען צוזאַמען-לעבען צווישען יודען און אַראַבער, פאַר'ן וואויל פון גאַנץ ארץ-ישראל.

דער שלימזל צום ערפאָלג

איז אַן אַנאָנס אין „לאָדזשער טאָגעבלאַט".

טרינקט ביער דאָס „העלזן אויסגעצייכענטע פון ברויערי אקצ. געז. יורשים פון ק. אנשטאַדט אין לאָדז.

Ostseebad Zoppot

אונטערקונפטסמעגליכקייטען פאַר אַלע אַנשפּרוכען. — נייע פּאַרק-אַנלאַגעז. נייע באַד-אַנשטאַלט — בעסטע בעהאַנדלונג פאַר קינדער פון קור-געסט.

דאָס קור-אַרט אָרגאַניזירט אין סעזאָן 1931 פאָלגענדע פערשטאַלטונגען:

21 יוני: אַנהויב פון די גרויסע קור- און סימפאָנישע קאָנצערטען.

4 יולי: אינטערנאַציאָנאַלער טאַנץ-טורניר, אָרגאַניזירט פון רייכס-פערבאַנד פאַר געזעלשאַפטס-טאַנץ בערלין.

5 יולי: פערד-ווישטשיגעס.

12 יולי: ערעפנונג פון דער ספּאָרט-וואָך דורך דער מעדאו-גימנאַסטיק-שולע בערלין מיט 42 דאַמען.

15 יולי: אַ טעניס וועט-קאַמף צווישען די לענדער ענגלאַנד—דאַנציג.

16 יולי: אַ מעדכען-פעסט-אויפמאַרש מיט פייערווערק.

19 יולי: זעגעל-רעגאַטע און פערד-געיעג.

25 יולי: אינטערנאַציאָנאַלעס שווים-פעסט.

26 יולי: וואַלד-אָפּער „וואַלקירע", ערש-טע סעריע דיריגענט פּראָפעסאָר פפיטצנער מינכען.

28 יולי: וואַלד-אָפּער „זיעגפריעד".

30 יולי: וואַלד-אָפּער געטערדעמערונג.

2 אויגוסט: וואַלד-אָפּער „וואַלקירע" 2-טע סעריע דיריגענט פּראָפעסאָר ד"ר מאַקס פאָן שילינגס בערלין.

4 אויגוסט: וואַלד-אָפּער „זיעגפריעד"

6 אויגוסט: וואַלדאָפּער געטערדעמערונג

9 אויגוסט: קאָנצערט פון בערלינער אָר-קעסטער בערלין אונטער דער לייטונג פון פּראָפ. ד"ר מאַקס פאָן שילינגס.

20—23 אויגוסט: אַלגעמיינער טעניס-טור-ניר פאַר קור-געסט, רייט- און פאַהרט-טורניר.

30 אויגוסט: פערד-ווישטשיגעס.

31 אויגוסט און 1 סעפּטעמבער: אַסטלאַנד-פאַהרט פון אַלגעמיינעם דייטשען אויטאָמאָביל-קלוב מינכען.

13 און 20 סעפּטעמבער: פערד-ווישטשיגעס.

אַלע אַרט אינפאָרמאַציעס ווערט געגעבען דורך דער באַדע-פערוואַלטונג אין קאַסינא-פערקעהרס-ביוראָ.

קינא **ZACHĘTA** זגיערזשער-גאַס 26.

היינט און טעגליך! גרויסער דאָפּעלט פּראָגראַם! 1 בילד אין 10 אַקטען

דער וואונזיגער פּרינץ

אין די הויפּט-ראָלען דאָס הערליכע ליבעס-פּאָר **Joan Crawford i Karol Dane (Slim)**

2 בילד אַ פילם, וועלכען די וועלט האָט נאָך ניט געזעהען

סימבא

דער קעניג פון דער וויסטע. די הויפּט-ראָלען אין דעם פילם שפּילען חיות, וועלכע פּרעהען זיך מיט זייער פּרייהייט אין קאַמף וועגען לעבען אויפ'ן באָדען פון דער ווילדער נאַטור דער פילם געהט איבער מיט זיין נאַטור אויסשטעלונג די ביז איצטיגע געזעהענע פילמען.

אַכטונג! זומער-סעזאָן אַנהויב פון סעאַנסען פון 5.30, יום-טוב דעם 4. ד. ח., שבת און זונטאָג פון 3 נאָכמיט. אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון י. סטעפּאַנסקי. פרייזען ערמעסיגט. פרייזען ערמעסיגט.

„HERCLIJA"

PENSJONAT - INTERNAT
dla dzieci i młodzieży
w pięknym lesie
CZARNIECKIEJ-GORY
OTWARCIE 1-go CZERWCA r. b.

Korepetycja, gimnastyka, i rozrywki pod kierownictwem sił fachowych. | wszelkie kąpiele lecznicze, wykwitna kuchnia—

Najtroskliwsza opieka i pielęgnacja zapewnion
Dokładne informację i zapisy przyjmuje
p. Poznańska, ul. Magistracka 20, telefon 20-103.

PENSJONAT „BAJKA" w OTWOCKU ul. GLINIECKA 7.

נעהמט אָן בעשטעלונגען. אַלע מאָדערנסטע איינריכטונגען: צענטראַל-בעהייצונג, לויפענדעס וואַסער וואַרם און קאַלט, ראַדיאָ, טעלעפאָן, לאזשענקעס, גרויסע און ליכטיגע צימערן.

צוגענגליכע פרייזען • אַ שטרענג כשר'ע קוך

בעשטעלונגען ווערען אויך אָנגענומען טעלעפאָניש נומער 23'ן

וויכטיג פאַר אַלע

דער בעוואוסטער מאַלער-מייסטער **ז. וועלניאַרזש** נאַרוטאָוויטשאַ 10

צוריקקומענדיג פון אויסלאַנד נעמט אָן פערשידענע מאַלער-אַרבייטן ווי לאַהם-אַרבייט, אַלעינע און טאַפּעטען לויט'ן אויסלענדישען סיסטעם מיט די נייעסטע טעכנישע מאַלער-מאַשינען

בעמ.: צוליב דעם הערשענדען קריזיס זענען ביי מיר די פרייזע רעדוצירט פון 25 ביז 40 פּראָצענט.

ערשטקלאַסיגע אַרבייט, סאָלידע בעהאַנדלונג

געדענקט דעם אַדרעס **Narutowicza 10** געדענקט דעם אַדרעס

„הצפירה"

עתון יומי, מדיני וספרותי (נוסד בשנת תרכ"ב)
מופיע בוורשה מיום הראשון, 15 מרץ 1931
בהשתתפות טובי הסופרים העברים.
הכתבת: „Hacefira", Warszawa, Leszno 54, tel. 709-95
מתקבלת החתימה:
בפולניה — לחודש 6 זהובים.
הכתבת למשלוח מכתבים:
„Hacefira", Warszawa, skrzynka pocztowa 509
בלודז „הצפירה" ישולח ע"י שליחים מיוחדים בבקר השכם.
בכל עניני „הצפירה" לפנות: לבא כח של „הצפירה" ז. ווינער, קונסטנטינובסקה 49.

אויטאָגענישע שווייסונגען

מעטאַל-בעאַרבייטונגען און שלאָסער-אַרבייטען
פאַר חאַנדווערקער ראַבאַטען

J. Reder, Łódź
Konstantynowska 11/13,
(róg zachodniej)

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
1 זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערוועז-קראַנקהייטען.
קוואַרץ-לאַמפּ-עלעקטרישער הייל-קאַבינעט • קאָסמעטיק.
טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוונד
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ.
בעזונדערע וואַרטע-צימער פאַר פרויען.
וויזיט 3 זלאָטעס

Dr. med. H. Różaner
ספּעציאַליסט פון הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען און קינדער-לאַמעקיט
נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעל. 128-98
נעהמט אָן פון 8—5 ;10—8 אָוונט
אַ ספּעציעלע וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. M. GOLDFARB
זאַוואַדזקאַ 18, טעל. 153-19
הויט, האָר און געשלעכטס-קראַנקהייטען

אַ בלאַנקאָ וועקסעל

איז פאַרלוירען געוואָרען אויף 75 זל. אויסגעשטעלט צווייגעגעבען רג אָרדרע א. י. גרינבאַרד צאָהלבאַר ד. 23/IX (אָנגעגעבען אין דער זייט) דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאַר אונגילטיג. אָפּצו-ברענגען צו ה' קליין פּולנאָצנאַ 10

געוועזענער מיליטער-בעאַמטער
ב. מאָז,
№ 10 פּיעטריקאַווער
שרייבט ביטעס און גיט געוויסענ-האַפטע עצות אין אַלע
מיליטער-ענינים.
ספּעציאַליסט פאַר ביטעס שרייבען פאַר איינציגע שפּייזער

וויכטיג פאַר דאַמען!

פאַר 2.50 זל. מאַכע איך די עלעגאַנטסטע דאַמען-היטע נאָך דער לעצטער פּאַריזער מאָדע און די עלעגאַנטסטע היטע איבעראַרבייטע איך אויף גענצליך ניי. געדענקט דעם אדרעס: 23 זאַוואַדזקאַ 23
אין הויף, 2-טען איינגאַנג, לינקס פּאַרטער.
בעמ.: נייע היטען די לעצטע נייהייטען אין פיינער אויספערטיגונג — 50 פּראָצ. ביליגער ווי איבעראַל „TOLA"

דאַמען-סאַקוועשטעם

פון אַלטע פילץ-היטען אינגער אַראַנשיר מאַנגער דער דאַמען-היט, מאַך איך די שענסטע פּאַ... סאָנס סאַקוועשטען אין פיינער אויספיהרונג צו שפּאָט ביליגע פּרייזען.

מעדכען-גימנאַזיום

מיט פולער רעכט פון רעגירונגס-שולען (קאַטע-גאָריע A)
פון **מאַריע האַכשטייך**
וואָלטשאַנסקאַ 23, טעל. 214-27
דאָס איינשרייבונגען פון נייע שילערינס קומט פאָר טעגליך. ביים גימנאַזיום ווערט געעפענט אַ קלאַס Ao פאַר קינדער פון 5½ יאָהר.
אָנפאַנג פון די עקזאַמענס דעם 1 טשערוויעץ.

פּעראיין

פון לאַסט-אויטאָ-אינהאָבער טיילט מיט, אַז ער נעהמט אָן אַלערליי איבערפיהרונגען פון סחורות, פּראַכטען, מעבעל און איבערצוזיהען אויף אַלע שטרעקעס. פּילסודסקעגאָ 43 פון 9 פריה ביז 10 אָוונד.
2603

כ'זוך אַ שותף
מיט 2000-3000 דאָלאַר

צו אַ גוט איינגעפיהרטע פאַבריק אין בעטריבס-צושטאַנד פון זעהר אַ גאַנגבאַרען אַרטיקעל דער שותף דאַרף זיין אַן ארנטליכער סאָלידער מענש. אָפּפערטען אין אדמ. פאַר „גוט געשעפט"

האַלאָ לעטניקעס!

לאָזט ניט אייער פּערמעגען אויף הפקר!
ווילט איהר האָבען אַ רוהיגע זומער-וואָ-נונג מוזט איהר זאָרגען, אייערע אייער פאַמיליע פאַהרט אַרויס אויף די נאַטור פאַר מינימאַלע קאָסטען פערזיכערען אייער היים געגען גנבה אין ש"פ...
אינפאָרמאַציעס ווערען ערטיילט אומזאָנסט אין ביוראָ: בוזין, לאָדז, אַנדראַעווא 3.
Telef. 191 48.
און ביי ה' שלעזינגער, לאָדז, שרוד-מיעסקאַ 47 (פּר. נ. צעגעלנ. № 17)
Telef. 211-22.

אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש

אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אָנ-געוועהטאָגטע ענינים זאָלסטו קומען צו לויפען אין דעם ביוראָ

פּעטריקאַווער 17

2-טער הויף פאַרטער
דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, טעל. 148-79.
וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס, קלויזולעס און זאַ-בעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטייער אין פּוילען איז משך פון 24 שעה. אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אָדוואָקאַניעס, רע-קורסען וועגען שטייער, וויזעס אין קאָ-מיסאַריאַט-זשאָנדו, וועקסעל-אינקאַסאָ אויף גאַנץ פּוילען און גאַליציען ווערען פּינקטליך און געוויסענהאַפט ערלעדיגט צו די ביליגסטע פּרייזן. שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, איבערזעצונגען אינטערווענציעס, אַקטן, דאַראַווינעס אַלערליי ספּראַוועס ווערען אָנגענומען אַדורכצופיהרען, עווענ-טועל מיט אַן אַדוואָקאַט.

י. מאַנעלאַ
2-טער הויף פאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, טעל. 148-79.

פּוילישע שפּראַך

ווערט ערלערנט גרינדליך דורך אַ טורצער צייט

אַבאָנעמענטס-פּרייז ... אַנאָנסען-פּרייז ...

Redaktor-wydawca M. Hamburski

Drukarnia: M. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska ...